

LISTRY

hlavního města Prahy

LP415/03/4545

ZDARMA

www.praha-mesto.cz

květen 2003 • ročník III/5

Koncem jara už bude město uklizeno

Generální úklid Prahy má odstranit následky loňské povodně i tradiční nepořádek po zimě.

Koordinátor akce ing. Pavel Polák referuje o současném stavu: „Koryta pražských toků jsou už čistá. Čistí se břehy i ostrovy, od jižního ostrova u Modřan až po Roztoky na severu jsme nasadili těžkou techniku, včetně vojenské, ale na mnoha místech to jde jenom ručně, s pomocí kladek a lehkých strojů. Spěcháme – jakmile břehy zarostou travou, bude uklizení těžší.“

Úklid má ovšem mnoho podob, některé i málo viditelné, přesto však významné: nedávno proběhlo uklizení pískovišť na pražských sídlištích – od psích výkalů, a především od injekčních stříkaček. To druhé je specificky pražská záležitost. Úklidu se zúčastnil i primátor Pavel Bém, mezi jehož zájmy už po léta patří protidrogová tematika. „Tento úklid je drobné sklíčko, které zapadá do celé mozaiky, jejímž cílem je čisté město,“ poznamenal k tomu. O některých souvislostech můžete číst na vnitřní dvoustraně.

Podle harmonogramu by měla být celá Praha uklizena do konce května, tak schválně, jestli si všimnete. (cyk)

Foto: Karel Cudlín

Uvnitř čísla mimo jiné najdete:

ZŠ Jeseniova vychovává také sportovce **strana 3**

I pro vás je zdejší areál otevřen, pokud ovšem nepatříte mezi lenochy.

Referendum o EU vypukne za měsíc **strana 5**

Kde a za jakých okolností hlasovat? Jaké budou hlasovací lístky?

Legendární pilot čestným občanem Prahy

Dvaadevadesátiletý generálporučík František Peřina prožil polovinu života v Anglii, v Kanadě a v USA, ale doma je v Řepích

Generál Peřina – jedna z nejslavnějších a nejobdivovanějších postav československého letectva. Z jeho vyprávění slyšíme řadu dobrodružství a příběhů, kterým nechybí humor ani když jde o život, a zážitek velikosti se v nich poněkud mísí s groteskností, pro niž má vypravěč rozhodně cit. Ovšem právě smysl pro dobrodružství je docela vážnou a obdivuhodnou věcí, která je dnes už nešvédni: zatímco my se spokojujeme se zážitky z televizní obrazovky a napětí prožíváme nejraději v teple a lenivém klidu, František Peřina hledal své příběhy celou bytostí. A šel za nimi. Přímo a bez oklik. Za létáním ostatně také.

To bylo velmi náhlé rozhodnutí. V červnu 1929 byl v Brně letecký den. Já jsem se tam byl podívat a viděl jsem, jak nějaký Rudolf Peřina, jmenovec, prováděl leteckou akrobacii. V tom momentě jsem to věděl. Ještě ten večer jsem navštívil bratrance a říkal jsem mu, že by se mi taková práce líbila. On zavolal manželku, aby mu podala noviny, a v nich byl inzerát, že letecké učiliště v Prostějově nabírá do výcviku jak piloty, tak mechaniky. Druhý den jsem jel pro žádost.

Tu museli, přepokládám, ještě podepsat rodiče...

Ano. S tatínkem problém nebyl, ale maminku jsem tenkrát trochu přelstil. Do žádosti jsem napsal, že žádám o při-

jetí do školy mechaniků, ale když mi to maminka podepsala – i tak to bylo po dlouhé debatě – dopsal jsem do sloupce větu: „jen v případě, že bych nebyl přijat do školy pilotů“!

A prošlo to...

Během několika dnů jsem dostal výzvu – a stal jsem se pilotem. Maminka se to dozvěděla čtyři roky po tom, co jsem začal létat.

Co Vám na to řekla?

Spíš bych popsal, jaká byla její reakce. Já jsem totiž právě prováděl let Olomouc–Brno–Hodonín–Olomouc. A z Brna do Hodonína ta trasa vedla asi tři kilometry od mé vesnice.

Pokračování na str. 3

Foto: ČTK

V Praze se poběží maraton. Přijďte taky! **strana 7**

Světové atletické špičky se sejdou 16.–18. května.

Pražské jaro nabízí řadu skvělých zážitků **strana 11**

Některé hvězdy budou v Praze poprvé, ale jedna dokonce „náhodou“ ...

58. MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL PRAŽSKÉ JARO

Pod záštitou prezidenta republiky Václava Klause • Ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR • Spolupořadatel hlavní město Praha

Podrobný program na: www.festival.cz

Vstupenky v prodeji:

■ Sít [TICKETPRO](http://www.ticketpro.cz) www.ticketpro.cz

Tel.: +420 296 329 999 • Fax: +420 296 328 888 • etix@ticketpro.cz

■ Pokladna Pražského jara, nám. Jana Palacha, Praha 1

Pražské jaro, o. p. s., Helišova 18, 118 00 Praha 1

Tel.: +420 257 310 414 • Fax: +420 257 313 725 • e-mail: info@festival.cz

12. KVĚTEN – 3. ČERVEN 2003 / www.festival.cz

Generální partner

Oficiální partner

LP355/03/667

RYCHLÉ ČTENÍ

PRAŽSKÝ PRIMÁTOR V NEW YORKU

Pracovní návštěva pražského primátora Pavla Béma v New Yorku, kterou absolvoval ve dnech 4.–7. května, měla velmi bohatý program. Primátor za oceánem slavnostně zahájil rekonstrukci České národní budovy, jednal s komisaři radnice pro kulturu a dopravu a seznámil zástupce podnikatelské sféry s možnostmi, které Praha nabízí americkým investorům. Vyvrcholením návštěvy bylo

setkání se starostou Michaelem Bloombergem (na snímku), s nímž primátor Bém jednal hlavně o protikorupčních opatřeních na newyorské radnici a také o zkušenostech americké metropole s řešením dopravních problémů ve městě. Vzájemná schůzka obou politiků byla vůbec první svého druhu za deset let samostatné České republiky.

VZPOMÍNKA NA PRAŽSKÉ POVSTÁNÍ

Statečnost účastníků Pražského povstání, význam domácího odporu proti okupantům a úctu k památce téměř dvou tisíc těch, kteří na pražských barikádách položili život, vyjádřili v pondělí 5. května náměstci primátora hl. města Prahy Jan Bürgermeister a Petr Hulinský na vzpomínkovém večeru v kině Blaník.

O VSTUPU DO EU TAKÉ V BRAILLOVĚ PÍSMU

Sdružení nevidomých Cesty poznání připravilo ve spolupráci s Ministerstvem zahraničí České republiky a Slepickou tiskárnou a knihovnou K. E. Macana (Ve Smečkách 15) brožuru ve slepeckém písmu s názvem Vstupujeme do Evropské unie, obsahující odpovědi na základní otázky o EU. Brožura bude rozesílána zdarma, stejně tak je možné využít elektronického záznamu.

KONFERENCE O REGENERACI STAVĚB

V Obecním domě i na dalších místech v Praze se v těchto dnech (14.–15. května) scházejí účastníci konference s názvem Proměny krajů – regenerace prostoru, Lidé – stavby – krajina. Zástupci nad akcí převzali Pavel Němec, ministr pro místní rozvoj, a pražský primátor Pavel Bém. Konference se zúčastní odborníci z Maďarska, Polska, Slovenské a České republiky. Hlavními tématy jednání bude regenerace panelové výstavby a památkových objektů a ochrana proti povodním. U příležitosti konference bude vydána publikace „Praha ve stavebních proměnách“. Podrobnější informace najdete na adrese www.visegradfund.org a www.abf.cz.

Jižní Město, naše největší panelové sídliště, plánuje výstavbu Centrálního parku.

SVATEBNÍ SÍŇ NA „STAROMÁKU“ BUDE V NOVÉM

Ročně je na Staroměstské radnici oddáno přes tisíc párů. Zdejší svatební síň patří mezi nejatraktivnější místa a je čím dál častěji vyhledávána i cizinci. Po několika odkladech ji nyní čeká rozsáhlá rekonstrukce. Podle slov ředitele magistrátu Pavla Ťahana obnova síně za 22 milionů korun začne na konci léta a ukončena bude ještě v letošním roce. Proměny se interiér, instalováno bude nové topení, nové dveře a podlahy, přibude výtah pro vozíčkáře a klimatizace. Svateb po dobu oprav neubude – budou se konat v Clam-Gallasově a v Kounicově paláci.

Referendum o vstupu do EU bude už za měsíc!

Za třicet dní rozhodneme o tom, zda se Česká republika stane členem Evropské unie, nejambicióznějšího mírového projektu evropských dějin.

Jak bude takové referendum vypadat? Nebude se příliš lišit od voleb, na jaké jsme zvyklí. Jen místo kandidátů zaškrtneme kolonku ANO, nebo NE. Podstatnější změna se dotýká všech, kteří budou v době referenda v zahraničí, neboť hlasování bude možné pouze na území České republiky. Podrobnosti najdete na straně 5.

V souvislosti s blížícím se datem prvního českého referenda jsme požádali několik osobností, reprezentujících v Zastupitelstvu hlavního města Prahy jeho politické spektrum, o stručné vyjádření osobních názorů a očekávání, spjatých s referendem a vstupem naší země do EU.

MUDr. Pavel Bém, (ODS), primátor

Referendum bude příležitost formálně potvrdit snahu o návrat Prahy i celé ČR do evropských politických i ekonomických struktur. Vstupem do EU se přiblížíme rozhodovacím procesům o budoucnosti „Starého kontinentu“ a konečnou se také dostaneme blíže k finančním zdrojům. Samozřejmě nemůžeme počítat s tím, že vše, co se bude líbit nám, se bude líbit i ostatním, a že s bruselskými rozhodnutími budeme vždy souhlasit. Zároveň však budeme požívat stejných výhod a práv jako Němci, Britové nebo Řekové. Se vstupem do EU se rovněž otevírá možnost umístit v Praze některá ze správních či administrativních rozhodovacích center EU. I to může zpětně přinést řadu výhod.

Miroslav Poche, (ČSSD)

Pražané samotní asi na první pohled nepoznají, že se stali občany EU, ale vliv EU by se měl postupně začít projevovat. Dá se očekávat, že volný pohyb osob přivede do Prahy více cizinců, kteří se zde budou chtít usídlit a pracovat, začneme se s nimi více setkávat jako se sousedy či kolegy v zaměstnání. Pro město samotné bude vstup ČR do EU znamenat šanci na získání finanční podpory ze strukturálních fondů EU, které městu pomohou s regenerací bývalých průmyslových zón a s vytvářením pracovních příležitostí. Praze se více otevře dveře k tomu, aby se stala skutečným mostem mezi severem a jihem a výhledem a západem, povzbudí se ekonomický rozvoj ve městě a zároveň podpoří kosmopolitní charakter Prahy, což se již nyní pozitivně promítá do vysokého kulturního standardu Prahy.

RNDr. Jiří Witzany, Ph.D., (ED)

Neměli bychom mít přehnaná očekávání, vstup do EU určitě nebude vstupem do ráje. Věřím ale, že pomůže zlepšit stále katastrofální stav vymahatelnosti práva v ČR a podpoří boj proti korupci i hospodářské kriminalitě. Právě ti, kterým vyhovuje uzavřený systém korupčního kliente-

lismu, se proto vstupu brání. V podmínkách komunální politiky bude např. nutné přizpůsobit se pravidlům EU pro zadávání veřejných zakázek. To by mělo vést k jejich zlevnění i k omezení korupčních příležitostí.

Ing. Jan Bürgermeister, (ODS)

Náš život se okamžikem vstupu do EU nestane ani lehčím, ani těžším. Argumenty, které s těmito krátkodobými možnými důsledky pracují, pokládám za zavádějící. Podstatné je, že budouc-

Foto: Karel Cudlín

nost tohoto státu, naše budoucnost, se musí opírat o co nejpevnější základy. Kulturní a politicko-ekonomické tradice demokratických evropských států vždy souvisela s hledáním společného prostoru co nejvýhodnějšího pro všechny zúčastněné. Naše tradice a historie je stejná. Spolupráce a soulnost se státy Evropské unie do pevných základů naší budoucnosti bezesporu patří. Vstupem do EU nerozhodujeme o ničem jiném, než o návratu do míst, kde jsme vždy byli.

JUDr. Tomáš Novotný, (ČSSD)

Dojde především k zásadnímu zkvalitnění domácích právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitele, životního prostředí, pracovního práva či hospodářské soutěže. Jde tedy o posílení pozice a právní ochrany občanů. V řadě případů se bude možno dovolávat právní ochrany i u Evropského soudního dvora. Vstup do EU je spojen s rozsáhlými dotacemi pro ČR z fondů EU, které v letech 2004–2006 dosáhnou až 90 miliard Kč. S většinou zemí EU dojde k volnému pohybu osob okamžitě po vstupu, anebo po vypršení přechodného období. V neposlední řadě se odstraní překážky volnému pohybu zboží a služeb pro české podniky a zlepší se konkurence a nabídka zboží a služeb na českém trhu.

Ing. arch. Jan Kasl, (ED)

Vstup České republiky do EU je šancí pro všechny naše občany, především však pro ty sebevědomé, připravené a aktivní. Proto je třeba přestat se bát strašáků malovaných na zdi, kritizovat a priori to, co neznám a čemu nerozumím, a odmítat sjednocování s poukazem na to, že „doma je nejlíp“. Určitě nám bude i nadále doma dobře, ale za humny se také nežije špatně, možná je tam zajímavější možnost studovat, pracovat, cestovat nebo jen tak být. Budme suverénními občany – Evropany.

nutnou podmínkou pro budoucí dynamický hospodářský růst, pro růst prosperity celé naší země. Silný příliv zahraničních investic, které oživují naše hospodářství, je výsledkem pevné důvěry investorů ve stabilitu plynoucí právě z budoucího členství v unii.

RNDr. Miroslav Prokeš, (KSČM)

Rozumím mladým lidem, z nichž velká většina bere vstup do EU jako velkou příležitost pro svůj osobní rozvoj – možnosti vzdělávání, zejména jazykového, praxe i pracovních příležitostí. Znáám řadu z nich, kteří již nyní na evropské úrovni pracují,

MUDr. Marián Hošek, (KDU-ČSL)

Otevře se nám široký prostor, který umožní rozvoj jak v ekonomické oblasti, tak v ostatních sférách života společnosti. Očekávám lepší vymahatelnost práva, významný rozvoj vzdělávání a možnosti našich občanů uplatnit svoje schopnosti v rámci celé Evropy. Je to výzva, kterou nelze ignorovat a odmítnutí této příležitosti by znamenalo krok zpátky na východ. Naše děti by nám ho asi dlouho

či řídí z Prahy celoevropské neziskové organizace. Nemusíme se o ně bát. Kvůli nim budu i přes všechna negativa EU hlasovat ANO.

MUDr. Michael Hvizďala, (US)

V každém případě bychom měli vstoupit do EU, což bude mít výhody nejen ekonomické – vytvoření obrovského trhu – ale bude to mít i význam pro bezpečnost a především rozvoj svobody a demokracie. Naši potomci již nebudou omezovali hranicemi jednotlivých zemí a budou mít daleko větší možnost uplatnění než jsme měli my. Kladů našeho vstupu do EU je mnohonásobně více než záporů, které s sebou toto naše členství přinese.

Prof. Ing. Petr Moos, CSc., (bez pol. přísl.)

Vítám možnost vstupu do EU, rozšíří se tím možnosti pro získání vzdělávání, lepší se podmínky pro výkon státní správy přijetím norem EU. Pro podnikatele se zvětší prostor pro umístění produktů v oblasti služeb i výroby. Staneme se součástí stabilního ekonomického prostředí, naše výrobky budou mít větší prestiž na trhu zejména v oblasti rozvíjejících se ekonomik na Středním a Dálném východě, kde EU má vysoký kredit. Mladá generace získá prostor pro uplatnění své tvořivosti a nadějí v evropském kontextu.

pátek 13. června 14–22

sobota 14. června 8–14

neodpustily. Před sedmi lety jsme požádali o vstupní rozhovory a dnes, po složitých vyjednáváních, máme konečně v rukou „vítězství“ do EU. Věřím, že všichni ti, kterým není lhostejná naše budoucnost, aktivně a odpovědně uplatní svoje právo.

Bc. Ondřej Pecha, (ODS)

Otázka vstupu ČR do Evropské unie pro ODS nikdy nestála ano, či ne, ale především kdy a jak. Malá země s otevřenou ekonomikou prostě nemůže obstát mimo takto silný ekonomický blok. Dlouhodobě je členství ČR

Redakční fotořetaz

Generální úklid Prahy – práce pro těžkou techniku i pro každé ruce.

Foto: Karel Cudlín

Zvykli jsme si něco jiného vidět a v něčem jiném šlapat

Starí Řekové v době, kdy se vrtěli v kolébce evropské civilizace, vyznávali pozoruhodný ideál: člověk má být krásný a dobrý, vše fyzické a vše duševní musí držet v souladu, etické a estetické musí být v harmonii. Jenže pak Evropa dospěla a ke starým Řekům se hlásí jen teoreticky: namísto harmonického spojení rozkouskovala, co se dá. Nadrobila svět na reklamní šoty, ideály rozkrájela do osobních mínění a pravdy nasekala na malé pravdičky. Mnohým z nás teď neдрží pohromadě ani ráno a odpoledne, natož pak etika s estetikou. Krásná a dobrá politika říká jednou tak a podruhé jinak, a my v duchu toho strídáme role a masky: jinou máme doma, jinou u sousedů, docela jinou v práci; člověk si něco jiného myslí a něco jiného říká – a docela jiné věci dělá.

Nebýt tohoto jevu, zajisté by se nemohlo stát, že máme nejen po povodni, ale po docela obyčejné zimě leckde naprostý brajgl. Vždyť navenek jsme pořádkumilovni – jeden jako druhý – tak kde se tu najednou bere ten svinčik? Je to prostě: člověk jiný pořádek vyžaduje a docela jiný dělá; jinak ho pojímá u sebe doma a úplně jinak venku; jinam se kouká a v něčem jiném se brodí.

Inu, ještě že na všechno máme filozofické vysvětlení!

(cyk)

ZŠ Jeseniova je uznávanou líhnií atletů

Sportovně založení a talentovaní žáci mají každý rok šanci přihlásit se do sportovní třídy, kterou od druhého stupně otevírá žižkovská ZŠ Jeseniova. Ve spolupráci se stejnojmenným sportovním klubem připravují učitelé a trenéři kvalitní výuky se zaměřením na všemožné druhy sportu.

„Pestrá a rozmanitá nabídka sportovních odvětví a disciplín předcházíme příliš předčasnou specializací,“ říká místopředseda SK ZŠ Jeseniova Milan Gál ml. Žáci tak mají možnost osvojit si během rozšířené výuky tělesné výchovy (na 5 hodin týdně) všechny atletické disciplíny, ale i gymnastiku, aerobik nebo míčové hry. Zároveň se při výběru zájemců z 5. tříd dbá i o prospěch, adepti musí mít průměr lepší než 2,0. Škola naopak nabízí kvalitně vybavená sportoviště (atletickou dráhu s umělým povrchem, dvě tělocvičny, posilovny, hřiště na plážový volejbal a saunu). Talentové zkoušky se konají zpravidla v dubnu.

„Výběrové třídy mají na ZŠ Jeseniova dlouholetou tradici a škola vychovává řadu vynikajících sportovců, například reprezentanta ve víceboji Jana Podě-

bradského,“ ohlíží se za minulostí Milan Gál. Kvalitu ocenil i Český atletický svaz, který žižkovské sportovní třídy vyhodnotil mezi pěti nejlepšími v České republice, v Praze pak jako vůbec nejkvalitnější. Sportovních úspěchů dosáhly v poslední době zejména mužský a ženský oddíl postupem do druhé nejvyšší soutěže družstev I. národní ligy, ale v loňském roce zabodovaly také „jeseniovské“ dívky, když se staly ve dvou kategoriích mistryněmi ČR v hodce oštěpem. V rámci SK ZŠ Jeseniova působí i turistický kroužek Rapír, jenž kromě výletů každoročně pořádá i tábory ve stylu středověkých Čech.

I starším je brána do atletického areálu SK Jeseniova otevřena – sportovní klub pracuje s mládeží až do věku 18 let, ale lenoši prý mohou zůstat raději doma... (fr)

Foto: Karel Cudlín

Výstava Praha–Čechy–Evropa už jenom dva týdny!

Vydejte se do Clam-Gallasova paláce v Praze 1, Husova 20, na Starém městě.

Výstava **Praha–Čechy–Evropa** v deseti výstavních sálech dokumentuje historické kořeny a tisíciletou tradici Prahy jako ekonomického, politického a kulturního ohniska Evropy. Najdete tu více než 400 exponátů – významných archeologických nálezů, uměleckých děl, archivních dokumentů, starých knih, plánů a modelů.

Výstava je otevřena do 1. června, a to v pondělí a v úterý od 9.30 do 18 hodin a ve středu až neděli od 10 do 18 hodin.

„Za létání jsem dostal pěkný pohlavek,“

vzpomíná generál František Peřina, jeden z nejslavnějších válečných pilotů

Pokračování ze str. 1

Tak jsem si zaletěl podívat se domů. Otec právě svázel obilí na mlat a volal na mámu, aby mu podala žebř, aby mohli sundavat fůry. Právě když máma nesla ten žebř, já jsem si usmyslel, že udělám nějaký ten kotrmelec nad domem. Maminka se zděšeně dívala, co se to děje, a ještě o mně netušila, ale tatínek pravil: „Podívej se na Františka!“ A v tom jsem udělal vývrtku a ztratil jsem se jí za domem z očí, takže to vypadalo, že mě už nikdy neuvidí. Tatínkovi už ten žebř nepodala – omdlela.

Tak takhle se dozvěděla, že má syna pilotem...

Co Vám řekla pak?

Nu, bylo mi čtyřicet, a dostal jsem pořádný pohlavek!

Ze by na Vás nebyla hrdá?

Až později. Ale on ten pohlavek měl možná i jinou příčinu. Já jsem totiž ještě při další cestě stihl u nás vystrašit jednu místní bábu, která něco okopávala na poli. Letěl jsem tak, že jsem ji trochu prohnal... až udělala několik kotrmelců. A když jsem pak přijel domů na dovolenou, zrovna jsem ji potkal, a pro změnu jsem musel utíkat já... A to víte, nic se neutají. Tátu jsem tehdy potkal ještě před domem a hned jsme zašli ke známým; když jsme pak konečně přicházeli domů, otec mě pustil do dveří jako prvního: „Jen jdi, jsi host!“ Netušili jsme, že za dveřmi číhá máma. A báb!

Zdá se, že být před válkou pilotem byla docela legrace.

Samozřejmě se nesmělo nic stát. Ale fakt je, že nám spousta věcí prošla.

Ale ještě se vrátíme k tomu úplnému počátku. Kdyby nebylo toho leteckého dne, Vy byste se opravdu nestal pilotem?

Nikdy mě to nenapadlo.

Víte, já si říkám, jestli se v člověku už předem projevuje nějaký talent, byť třeba pro takovou věc, jako je řídit letadlo...

Tak to byl skrytý talent.

Jsou nějaké vlastnosti, které jste potřeboval, abyste byl dobrým pilotem?

Rozhodně. Při výcviku jsem poznal, že mám určitý talent na střelbu. Hned při první letecké střelbě jsem byl mezi prvními a nikdy jsem nebyl horší než třetí. Z celého letectva.

Ale už během výcviku o Vás instruktoři říkali, že máte talent i na leteckou akrobacii.

Já jsem se dostal do výcviku stíhačů, do Stíhací školy v Chebu, spíš proto, že se mě na posádce rádi zbavili, každou chvíli jsem je totiž něčím zlo-

bil. Ale faktem je, že už při prvních letech mi řekli, že mám ty letouny tak nějak „v ruce“. A pak za mnou občas někdo přišel a ptal se, Franto, jak to, že ti to tak jde? A já jsem musel říkat, že nevím. Věděl jsem, že to dělám dobře, ale nevěděl jsem, proč.

Prozradte – bylo také něco, co Vám v tom létání nešlo?

Já myslím, že ne. Co dělali ti druzí, já jsem se snažil dělat líp. Ve válce se to potom vyplatilo.

Ve válce ovšem člověk potřebuje ještě další lidské vlastnosti, ne jenom talent na akrobacii. Co třeba odvaha? Znal jste strach?

Z létání ne. Víte, když má někdo v letadle strach, neměl by létat. Strach, že něco při akrobacii uděláte špatně, mít nesmíte; ona je ta akrobacie zprvu spíš něco jako taková dětská nerozváženost... Za války jsem ovšem míval strach z protiletecké obrany. U té nikdy nevíte, odkud přijde.

Neříkali Vám, že jste hazardér?

Jednou mi to dokonce i telefonovali, přímo z Avie... Ale mně nikdy nenapadlo, že bych se mohl třeba zabít. Už při výcviku jsem měl pěknou havárii, sletěl jsem asi z padesáti metrů; když jsem se z toho vyhrabal, šel jsem zahlásit přistání – a praporčík, který řídil výcvik, mě nechal ohnout a dostal jsem praporkem na zadek. A pak jsem si to

s dalším letadlem směl hned zkusit znovu. To mě zbavilo strachu.

Člověk přece zažije i těžší chvílky...

Jistě. Jednou mě napadly čtyři letouny a dlouho se mě snažily sundat. To jsem skutečně nevěděl, co mám dělat. Pořád jsem viděl ty červené střely, jak létají kolem mne... Tehdy jsem se skutečně modlil. Nahlas.

Jak jste jim zmizel?

Trikem. „Postavil jsem to na hlavu“ a prudce letěl přímo na moře. Záchrakem se mi to nerozsypano. Oni mě přelítli, takový trik nečekali, a jednoho jsem rovnou přitom sundal. A zase bylo po strachu.

Bojoval jste v několika zemích, prožil jste mimořádně slavné období... Jak moc Vás tehdy uznávali?

Za války jsme byli uznáváni jako velmi dobří, i když chválu dostávali spíš naši velitelé. K tomu, abychom byli dobří, jsme ovšem měli motivaci. Tehdy ještě existovalo vlastenectví.

A po válce?

Už dřív nám leckdo říkal: Až se vrátíte, budete zklamáni. Vaše místa budou obsazena, a vůbec... A bylo to tak. O tom, jestli dostanu byt, najednou rozhodoval osmnáctiletý klučina. Jedno oddělení národního výboru dokonce řídil dezertér! Až do té doby jsme měli ideály. (cyk)

Foto: ČTK

RYCHLÉ ČTENÍ

KULTURNÍ TIPY

Správný Pražan je milovníkem kultury. Nevynechá jedinou příležitost, kdy se v naší matičce měst objeví dílo světově známého umělce, ale vyhledává i odvážné projekty a novátorská umělecká díla. V těchto dnech žije zejména vážnou hudbou, ale čas si určitě najde i k návštěvě galerií a výstavních síní. Několik základních tipů tedy zajistě neuškodí.

Výstava obrazů Václava Brožíka je prodloužena až do 10. srpna. V prostorách Valdštejnské jízdárny jsou k vidění Brožíkova plátna každý den mimo pondělí od 10 do 18 hodin. Expozice k 150. výročí umělcevo narození a stého výročí smrti si rychle získala mezi Pražany dobré jméno a právě velký zájem návštěvníků podnítil Národní galerii k jejímu prodloužení.

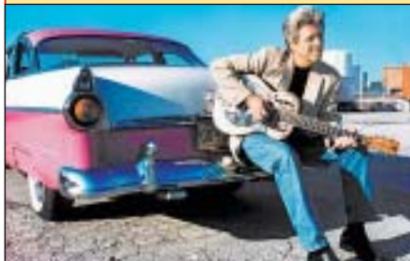
Těšínská madona bude k vidění v paláci Kinokých na Staroměstském náměstí už jen do 25. května. Tato unikátní socha byla nalezena teprve nedávno v polském Těšíně a je jedinou svého druhu, která se dochovala ze svatovítské hutě Petra Parléře. Expozice nabízí srovnání Těšínské madony s jinými díly z poloviny 14. století a dokládá čilé středověké česko-polské vztahy.

Zachráněné dědictví vystavuje Galerie hlavního města Prahy v domě U Kamenného zvonu od 27. května. Veřejnosti bude připomenut rozsah škod způsobených velkou vodou v areálu Trojského zámku včetně depozitářů sbírek, představeny budou i výsledky práce restaurátorů a popovodňové snahy GHMP o zachování maximální části sbírek. V letošním roce si navíc Galerie hl. m. Prahy připomíná 40 let od svého založení. Otevřeno bude od úterý do neděle od 10 do 18 hodin.

Na 200 plakátů z historie a činnosti Organizace spojených národů bude vyvěšeno na zdech Národního muzea od 15. května do 22. června. Putovní výstava Za lepší svět zahrnuje díla světoznámých výtvarníků a fotografů (např. J. Miró nebo S. Salgado) a přibližuje jednotlivé aktivity OSN. K vidění bude mimo jiné i česká verze plakátu vydaného ke Dni Spojených národů v roce 1948. Expozici si můžete prohlédnout denně od 10 do 18 hodin.

Největší středoevropský bluesový festival proběhne tradičně v Lesním divadle v Revnicích ve dnech 6. až 8. června pod názvem **Blues v lese**. Milovníci této hudby uslyší významné

zahraniční hvězdy spolu se zástupci domácí scény. Mimo jiných vystoupí americká kytarová legenda **John Hammond**, respektovaný představitel akustického blues, který se chlubí 25 alby a spoluprací se slavnými bluesmany. Obavy ze špatného počasí pusťte z hlavy, čeká vás zastřešené hlediště a po skončení programu doprava zpět do Prahy.

A stejně jako každý rok se můžete vydat do areálu psychiatrické léčebny v Bohnicích, aniž byste byli jejími pacienty: 31. května a 1. června proběhne dvanáctý ročník benefičního festivalu MEZI PLOTY. Už tradičně budete mít možnost zhlédnout divadelní představení (za všechny jmenujme Bohnickou divadelní společnost a její Hru stínů), hudební složka bude zastoupena i Danem Bárrou & Illustratosphere a chybět nebudou ani výtvarné dílny. Pokud byste chtěli vědět víc, podívejte se na www.meziploty.cz.

Několik jarních rad od městských policistů

Příchod jara má mnoho krásných doprovodných jevů: třeba dívky a ženy se začínají oblékat do lehkých vzdušných šatů, kabelku si elegantně dají přes rameno, je to pěkné a vlnivé. Bohužel nejen pro oko.

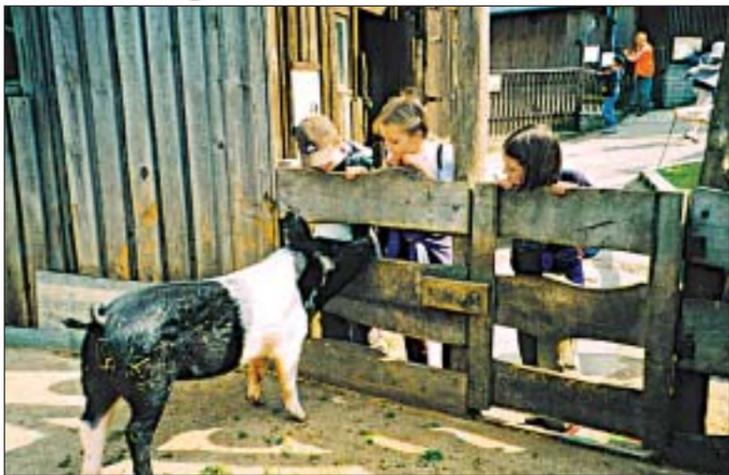
V kabelkách bývají všechny doklady a peníze. Muži je pro změnu dávají do ledvinek, které na jaře začínají nosit; často ledvinku posunou na záda, aby jim nepřekážela. Ideální, vidíte?

Rudolf Rubeš z Útvaru prevence kriminality Městské policie hl. m. Prahy shrnuje nejčastější zkušenosti a radí:

- Ženy, nenechávejte peněženky na vrchu kabelky nebo nákupní tašky
- Muži, nenechávejte peněženku při nakupování bez dozoru; pokud používáte nákupní vozík, nikdy do něj nedávejte peněženku spolu s nákupem, a když zaplatíte, hned peněženku schovejte
- Ženy, noste kabelky těsně u těla a ruku mívejte na zapínání, zloděje to pomůže odradit
- Ženy, při výběru z bankomatu si hotovost přepočítejte až v ústraní – počítejte s tím, že zloději si právě u bankomatů velmi často vyberou pozdější oběť
- Pozor, mějte na paměti, že kapsáři mohou zaútočit hlavně tam, kde je větší kumulace lidí, pracují velmi často organizovaně a mnohdy jsou jejich strategie velice rafinované.

Samozřejmě, snažte se nerezignovat a i když to pokládáte za marné, veškeré ztráty ohlaste na policii, zejména jde-li o doklady a klíče od bytu.

Ekologická zábava

Od konce roku 1994 je v Praze-Hostivaři budováno Ekologické centrum hl. m. Prahy. Za jeho správu a rozvoj zodpovídá Zájmové sdružení Toulcův dvůr, jehož cílem je vybudovat ekologicko-výchovný areál, který bude informačním centrem a místem, kde se bude ekologická výchova uvádět do praxe.

Na 8 hektarech plochy se nachází komplex památkově chráněných budov (gotický špýchar, barokní stáje) a rozlehlá přírodně zajímavá společenstva. První zmínky o něm jsou už ze 14. století. Součástí areálu je hospodářský dvůr s huculskými koňmi, ovcemi, kozami a dalšími domácími zvířaty. Areál samotný je volně přístupný veřejnosti každý den od 8.00 do 18.00 hodin.

Program je rozdělen do několika zájmových okruhů. Konají se zde programy pro školní kolektivy s ekologickou tematikou. Cílem je doplnit školní osnovy o praktickou ekologickou výchovu, která probíhá v podmínkách pro školy těžko dostupných. Pořádají se pravidelné akce pro volný čas určené veřejnosti. Velkou oblibu si získaly zejména programy věnované obnovování lidových tradic a výtvarné práce s přírodními materiály. Programy jsou v převážné míře připravovány tak, aby

...a ještě něco pro „jarní“ cyklisty

V posledních letech se už dvakrát změnilo předpisy o povinném vybavení jízdních kol. Oproti minulosti je současný předpis, tedy příloha č. 13 k vyhlášce č. 341/2002 z 11. 7. 2002, v lecčems benevolentní. Bohužel se stále nedodrží a stále také dochází k nejasnostem, takže nezaškodí stručně shrnutí.

- Jízdní kolo nemusí být vybaveno blatníky
- Jízdní kolo nemusí být vybaveno krytem řetězu
- Jízdní kolo nemusí být vybaveno osvětlením, je-li ovšem použito za nesnížené viditelnosti
- Osvětlení může být bateriové, není tedy povinné dynamo
- Tam, kde je vozovka dostatečně osvětlena veřejným osvětlením, stačí místo světometu blikáčka bílé barvy
- Odrazky lze nahradit odraznými materiály na oděvu nebo obuvi cyklisty, případně na bocích pláště; barva odrazných materiálů není explicitně stanovena
- Podle vyhlášky z roku 2002 není povinné ani vybavení zvonkem.

A ještě douška: Přilba je sice na bicyklu povinná jen do 15 let věku, ale co kdybychom si zvykli na to, že ji budeme na kolo brát i v dospělosti? A další samozřejmost – než vyjedete na své výlety po pozemních komunikacích, mějte své kolo v dobrém technickém stavu a s povinnou technickou výbavou. Vždyť život a zdraví máme jen jedno.

Foto: Karel Cudlín

EKOLINKA – nebát se a zavolat

Vše, co jste chtěli vědět o životním prostředí, ale báli jste se zeptat

Od loňského roku funguje pro veřejnost EKOLINKA (222 518 352), informační a poradenská telefonní linka s denním provozem. Působí v rámci občanského sdružení Zelený kruh, které zastřešuje celkem dvacet dva environmentálních organizací po celé České republice a snaží se posílit spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí kromě jiného i zvýšením informovanosti obyvatel.

Dotazy týkající se životního prostředí byly na Ekolince zodpovídané už během 90. let, ale tehdy sloužila pouze jako informační zdroj pro nevládní organizace a neziskový sektor. Až v rámci kampaně Hra o zemi, která proběhla v roce 2002, se její telefonní dráty pomyslně protáhly do každé domácnosti a ke každému uchu. Dnes se Ekolinka zaměřuje na právní poradenství při řešení problémů týkajících se ochrany životního prostředí a informování spotřebitelů o možnostech šetrnějšího chování k přírodě.

Zelenější domácnost

Nejčastěji se lidé obracejí na Ekolinku s dotazy o jejich bezprostředním okolí. „Zajímá je, co mohou dělat s odpady,

to bývá vůbec první krok ve snaze změnit přístup k životnímu prostředí,“ shrnuje nejběžnější telefonáty Kateřina Kociánová, koordinátorka informačního centra Zeleného kruhu. „Volající se ptají také na to, jak a čím mají prát, jak je to s cyklostezkami nebo kvalitou vody. Často mluvíme i se zájemci o dobrovolnické aktivity, ty pak odkazujeme na konkrétní organizace,“ doplňuje Kociánová.

Ekovečery

Na základě telefonických dotazů Zelený kruh tiskne informační letáky, ale hlavně pořádá diskusní večery o „žhavých tématech“ v kavárně Unijazz v Jindřišské ulici. Ti, kteří se zajímají o otázky životního prostředí, mají vynikající příležitost promluvit si se zástupci neziskových organizací, ale i s úředníky nebo představiteli firem, jichž se ekologické problémy dennodenně dotýkají. Nejbližším takovým ekovečernem bude beseda o pracích prostředcích a kosmetice, která proběhne 28. května od 18.30.

Na Ekolince vám odpoví buď přímo od pondělí do pátku od 10 do 16 hodin, v ostatních denních dobách se se svým přáním můžete svěřit záznamníku. Jak by ale poznamenala teta Kateřina – kdo se nezeptá, nic se nedoví. (fr)

Pražská příroda: květy, květy, květy...

Praha nabízí mnoho krásných zákoutí a o velkou část pečuje přímo město. Celková výměra zahrad, parků a parkových ploch v majetku Prahy činí 2 609,23 ha. Odbor městské zeleně magistrátu spravuje 192,45 ha zahrad a parků I. kategorie, o další pečují městské části a město se podílí penězi.

Foto: Karel Cudlín

Jak bude probíhat referendum v Praze

V polovině června proběhne i na území hlavního města Prahy referendum, ve kterém budeme spolurozhodovat o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Hlasovat se bude v pátek 13. června od 14.00 do 22.00 hodin a v sobotu 14. června od 8.00 do 14.00 hodin. Svůj hlas bude moci odevzdat každý občan ČR, který alespoň druhý den konání referenda dosáhne věku 18 let. Hlasovat lze pouze na území České republiky. Na území hlavního města Prahy budou občané volit v 1 107 okrscích, přičemž místnosti pro hlasování v referendu budou většinou stejné, jako při loňských parlamentních a komunálních volbách.

Pokud **nebudete moci hlasovat ve svém okrsku**, můžete požádat na úřadu vaší městské části o vydání hlasovacího průkazu. Poslední příležitost budete mít ve středu 4. června. Hlasovací průkaz úřad může předat nejdříve 15 dnů přede dnem hlasování, a to oprávněnému občanovi nebo osobě, která se prokáže plnou mocí s úředně ověřeným podpisem oprávněného občana žádajícího o vydání hlasovacího průkazu, anebo jej oprávněnému občanovi zašle. Hlasovací průkazy pro občany s bydlištěm v zahraničí vydávají zastupitelské úřady.

Oznámení o době a místě konání referenda v městské části hl. m. Prahy spolu s adresami místností pro hlasování uveřejní způsobem v místě obvyklým (tedy na úřední desce) **starostové městských částí** nejpozději 15 dnů přede dnem konání referenda. Je-li na území městské části zřízeno více okrsků, uvede se v oznámení, které

Foto: Bohumil Dobrovolský

části náleží do jednotlivých okrsků, a oznámení se zveřejní na území každého z nich. Z oznámení se dozvíte i místa, kde se můžete seznámit s plným

zněním smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Hlasovací lístek pro referendum nebude občanům doručen do schránky, každý ho obdrží až v hlasovací místnosti. Lístek bude obsahovat dny konání referenda, otázku pro referendum, poučení o způsobu hlasování, v levé části slovo „ANO“, v pravé části slovo „NE“ a vedle každého z těchto slov rámeček. Hlasovací lístek bude opatřen razítkem Ministerstva vnitra.

Průběh hlasování

V referendu se **hlasuje osobně**, zastoupení není přípustné. Po příchodu do hlasovací místnosti je nutné **prokázat svou totožnost** a státní občanství

České republiky platným **občanským průkazem nebo platným cestovním, diplomatickým nebo služebním pasem** České republiky nebo **cestovním průkazem**. Pokud hlasujete v jiném okrsku, než do kterého spadá vaše bydliště, musíte hlasovací průkaz odevzdat okrskové komisi, která zajišťuje průběh hlasování a sčítání hlasů.

Poté, co od okrskové komise obdržíte úřední obálku a hlasovací lístek, odeberete se do prostoru určeného k hlasování. Tam nesmí být kromě vás nikdo přítomen. **Pokud nemůžete sami upravit hlasovací lístek** z důvodu tělesné vady, anebo z jiných důvodů, může vám pomoci jiný oprávněný občan, nikoliv však člen okrskové komise. **Odpověď**

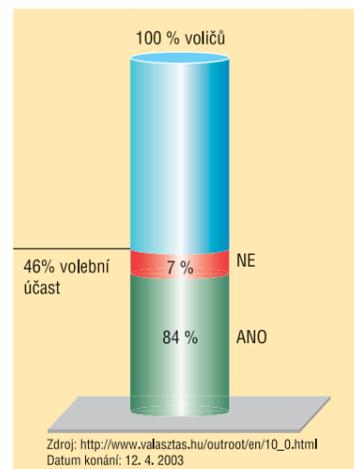
vyznačíte křížkem a hlasovací lístek vložíte do úřední obálky, jež před okrskovou komisí vhodíte do hlasovací schránky.

Ze závažných, zejména zdravotních důvodů lze **požádat úřad městské části a ve dnech konání referenda okrskovou komisí** o odevzdání hlasu mimo místnost pro hlasování v územním obvodu okrsku.

Výsledek referenda

Výsledky hlasování předají okrskové komise Českému statistickému úřadu, na základě jehož údajů Státní volební komise vyhotoví zápis o výsledku hlasování v referendu a postoupí jej prezidentu republiky. Na něm bude, aby rozhodnutí obyvatel České republiky vyhlásil ve Sbírce zákonů.

PhDr. Ivana Odarčenková, ředitelka odboru občanskosprávních agend Magistrátu hl. m. Prahy

V pořadí již třetí letošní referendum o vstupu do Evropské unie proběhlo v polovině dubna v Maďarsku, tedy v první kandidátské zemi ze střední Evropy. Ačkoli procento kladných hlasů je poměrně vysoké, nízký zájem Maďarů o referendum je pro nás varováním.

Studenti psali o EU

Debata o Evropské unii běží na všech úrovních a živě se do ní zapojují i studenti středních škol. Pro ty z posledních ročníků vyhlásila University of New York in Prague (UNYP) literární soutěž a v pondělí 5. května byli oznámeni její vítězové.

Studenti se ve svých pracích zamýšleli nad důsledky zapojení ČR do EU. Podle děkanky UNYP Barbary Adams byly úspěšné eseje „důkazem pochopení tématu nejvyššího zájmu České republiky – přistoupení do EU.“ Autorka vítězné práce Alena Ziegelbauerová z Townsend International School v Hluboké nad Vltavou (na foto vpravo) získala možnost zadarmo studovat bakalářský program UNYP. Finanční úlevu pro případné budoucí studium na soukromé americké vysoké škole obdrželi i T. Kubica z Popradu a M. Beladová z Prahy.

Jubilejní devadesáté Primátorky

Na tradiční dráze mezi Vyšehradem a Železničním mostem proběhne o víkend 7.–8. června již devadesátý ročník prestižního veslařského závodu Primátorky Pilsner Urquell. Pod záštitou primátorky hlavního města Prahy Pavla Běma se neporazitelná osmivlasec z vojenského oddílu Dukla Praha utká o „Primátorský štít“ s posádkami z Holandska, Velké Británie, Německa a Ruska.

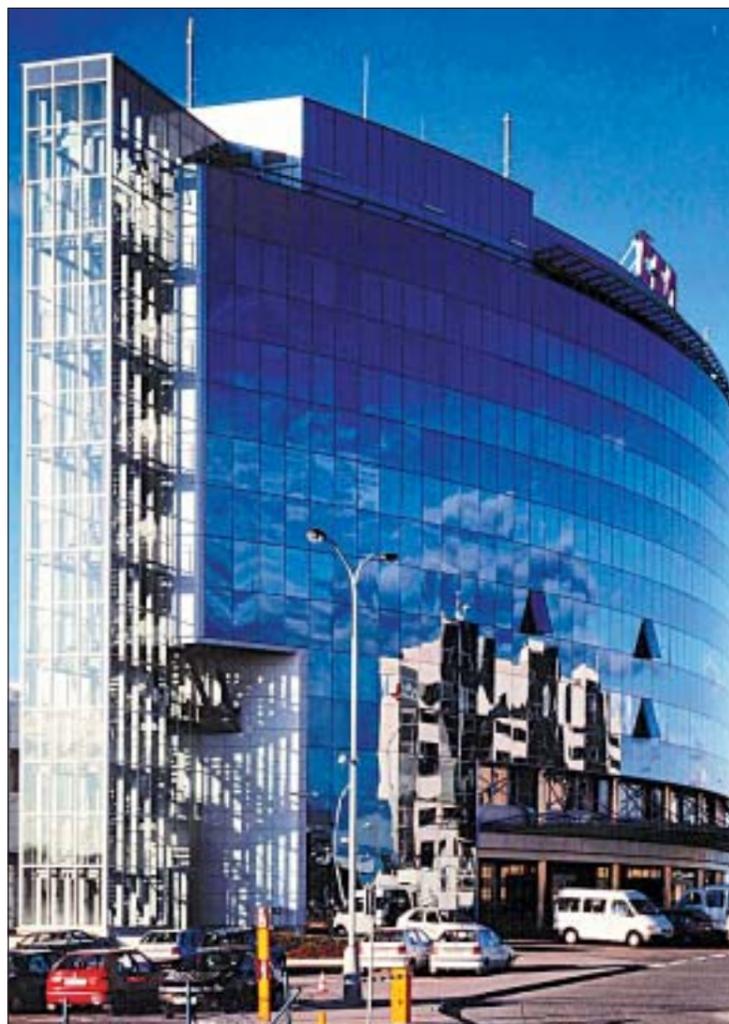
Soutěžít se bude i mezi amatérskými loděmi, které svedou souboj o Cenu náměstka primátorky hl. m. Prahy Petra

Hulinského. V doplňkovém závodě o Cenu Rösslera-Ořovského, velkého sportsmena a propagátora mnoha sportovních disciplín, změří síly naši nejlepší skifaři v čele s Václavem Chaloupou a Michalem Vabrouškem. Pro zájemce bude ve dnech 5. a 6. června v dolní části Václavského náměstí otevřen stan, ve kterém si budou moci vyzkoušet veslování na trenážeru, seznámit se s historií Primátorek a zapojit se do divácké soutěže, jejíž výherce bude vylosován během finále přímo v místě závodu.

Již po jedenácté se budou letos ucházet nejlepší stavby zrealizované v minulém roce o titul Stavba roku. „Za deset let svého trvání se tato soutěž stala výběrovým průvodcem novodobé české architektury, stavebního inženýrství a stavitelství jako celku,“ uvedl předseda Rady nadačního programu Stavba roku ing. arch. Jan Fibiger, CSc.

Také letošní ročník byl vyhlášen čtveřicí tradičních vypisovatelů: Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, Svazem podnikatelů ve stavebnictví ČR, časopisem Stavitel společnosti Ekonomia a ABF – Nadací pro rozvoj architektury a stavitelství, která je také organizátorem celé soutěže (www.abf.cz). Generálním sponzorem je společnost ABF, organizátor letos již 14. mezinárodního stavebního veletrhu For Arch 2003, v jehož průběhu budou i letos výsledky soutěže slavnostně vyhlášeny. Pro nominaci na ocenění titulem Stavba roku porota vybere nejvýše 15 staveb a na titul bude vybráno 5 staveb z nominovaných. Cenu primátorky hl. m. Prahy navrhne porota z nominovaných staveb na území hlavního města.

Podmínky soutěže a další informace je možné získat na sekretariátu soutěže ABF-Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Václavské nám. 31, 111 21 Praha 1, Mgr. Daniela Kárská, tel: 224 228 555, fax: 224 225 001, e-mail: karska@abf.cz. Uzávěrka přihlášek je 31. 5. 2003 a dokumentaci je nutno doručit do sekretariátu soutěže též den do 16 hodin. (ist)

Jedna z loňských nominovaných staveb – terminál ruzyňského letiště Foto: Archiv ABF

Maratonský víkend slibuje nezapomenutelné zážitky (a to běžcům i divákům)

Ve dnech 16.–18. května se v centru Prahy bude již tradičně konat Maratonský víkend, který vyvrcholí za účasti světových atletických špiček v neděli na Staroměstském náměstí Pražským mezinárodním maratónem a finálovým během Mattoni Juniorského maratónu.

Jeho nedílnou součástí budou i nesoutěžní běhy pro všechny, kteří si chtějí zaběhat nebo jen prožít hezké sportovní dopoledne. Nesoutěžní běhy se oproti loňskému roku dočkají drobných změn, které se týkají především délky tratě, startu a cíle. Pro všechny běžcecké nadšence bez rozdílu věku budou připraveny: **Městský běh** na 10 km určený hlavně pro aktivní sportovce, **Rodinný běh** na 4,2 km, kterého se mohou účastnit

16.–18. května

zejména rodiče s dětmi, **Firemní běh** na 4,2 km pro zástupce nejrůznějších firem, organizací a institucí působících v ČR a v neposlední řadě i oblíbený 4,2 km dlouhý **In-line závod** pro všechny milovníky in-line bruslí. Novinkou, kterou letos připravili organizátoři pro všechny malé milovníky maratonů, je **zápisné pro všechny děti do 15 let zdarma**. Ministerstvo zdravotnictví v souvislosti se zdravým životním stylem, které běhy Prague International

Kam na prázdniny

Ještě nejste rozhodnutí, jak vaše děti stráví letošní prázdniny? Každoroční přemýšlení, jak jim zpříjemnit léto, vám pomůže vyřešit nabídka pražských domů dětí a mládeže.

- V DDM hl. m. Prahy v Praze 8, Karlínském náměstí 17 a na všech jeho pobočkách je možné si vyzvednout brožuru s kompletním seznamem všech prázdninových táborů. Brožury jsou k dispozici také na základních školách a víceletých gymnáziích. Pro bližší informace kontaktujte Marii Sypalovou, tel.: 224 814 542. Informace o volných místech na prázdninových táborech jsou také na adrese ddmpraha@ddmpraha.cz, kde pod heslem Mít kam jet najdete seznam

všech tuzemských a zahraničních táborů. Pro ty, kteří ještě váhají s rozhodnutím, jak strávit léto, přinášíme aktuální nabídku některých Domů dětí a mládeže na území hlavního města.

- Dům dětí a mládeže Jižní Město nabízí například pobyt na prázdninovém táboře v Hošfci u Tachova, Javorníku, Vešíně, a pro ty, kteří raději zvolí pobyt u moře – tábor ve Španělsku na pobřeží Costa Brava. Informace a přihlášky žádejte na tel.: 272 929 545, e-mail: ddm-p4@volny.cz.
- Dům dětí a mládeže Praha 9 pořádá sportovní tábory se zaměřením na cyklistiku, vodáctví, jezdectví a další. Informace na tel.: 286 884 456, e-mail: praha9@ddm.zde.cz.

- Dům dětí a mládeže Praha 13 nabízí pobyt na táborech například v Janově, Zdikově nebo Broumově. Informace o volných místech získáte na tel.: 251 620 266, e-mail: mddm13@seznam.cz.
- Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy – Klub Klamovka pořádá tábor na hradě Svojanov u Svitav. Informace poskytnete Hana Hronová na telefon 257 220 165.

Nabídka letní rekreace pro všechny pražské děti je opravdu pestrá. Doporučujeme však vybrat si z katalogu nebo v jednotlivých domech dětí ten „svůj“ tábor co nejdříve a těšit se na blížící se prázdniny s vědomím, že Mám kam jet. (ist)

Marathon propagují, vyhlásilo 18. květen 2003 za Národní den zdraví.

Od 5. do 17. května 2003 je na Václavském náměstí otevřeno **Maratonské Expo**, které slouží nejenom jako centrální přihlašovací místo pro všechny zájemce o závody Maratonského víkendu, ale také jako informační centrum, kde se příznivci maratonských běhů doví vše o programu **ČSOB Pojišťovna Maratonského víkendu**. Návštěvníci si pak budou moci prohlédnout a případně zakoupit produkty partnerů PIM.

Během **ČSOB Pojišťovna Maratonského víkendu** je pro účastníky připraveno mnoho dalších doprovodných akcí, doprava MHD pro všechny registrované účastníky zdarma, zlevněné jízdné na Českých drahách, zlevněné vstupy od Pražské informační služby do vybraných historických objektů.

Celý víkend vyvrcholí v neděli odpoleďne na Letenském pláni **Velkou maratonskou párty na Letné**, kde čeká na všechny návštěvníky Prahy všech věkových kategorií zábavný program. Vyznačují různých druhů sportu a zábavy zde najdou soutěže, atrakce pro děti, velkou zábavnou show, fashion show. Vyzna-

čí in-line bruslí si budou moci na Letné nejen in-line brusle zapůjčit, ale také vyzkoušet na 300 m dlouhé zkušební dráze či přímo na U-rampě.

www.pim.cz

Pro všechny milovníky výšek zde bude k dispozici horolezecká stěna. Ti, kterým by to přeci jen nestačilo, se budou moci prolétnout balónem nad Prahou. Komu se nebude chtít do vzduchu, bude moci pozorovat na zemi exhibici české koloběžkové špičky.

Nakonec zde budou připraveny různé „adrenalinové“ atrakce, občerstvení od partnerů Pražského mezinárodního maratónu. K tomu všemu bude hrát skvělá muzika Radia City 93,7 FM a hudební skupiny všech žánrů v rámci Marathon Music Festivalu.

Tak neváhejte a přijďte si prožit nezapomenutelný zážitek, vyndejte své zaprášené tenisky ze skříně a i s celou rodinou a přáteli se proběhněte, anebo jen tak pobavte v ulicích Prahy. Pražský mezinárodní maratón se těší na vaši účast.

Na rozhlasových vlnách až do oblak

V květnu obě naše „česká“ a veřejnoprávní média slaví narozeniny. Zatímco televizní vysílání je s námi teprve padesát let, jeho starší bratr rozhlas o plných třicet sezon déle, tudíž si připomíná 80. výročí vzniku. Jen považte, že stále ještě žijí pamětníci doby, kdy jediným zdrojem každodenní zábavy a informací byl tisk!

Zatímco Česká televize zařadila hned první květnový den vzpomínkové vysílání „rozhlasáci“ soustředí oslavy na sobotu a neděli 17. a 18. května, kdy v prostorách Letiště Praha-Letňany proběhne Víkend s Českým rozhlasem. Pokud vás vzájemná souvislost mezi rozhlasovým vysíláním a letadly hned nenapadla, vezte, že právě ze stanu postaveného na letištní ploše ve Kbelích, jehož replika bude k vidění, se dne 18. května 1923 poprvé ozvalo slavné „Haló, haló!“, které svolávalo posluchače k rozhlasovým přijímačům.

Rozhlas slaví v Letňanech

Během Víkendu s Českým rozhlasem, jenž se koná v rámci mezinárodní výstavy Vzduch je naše moře, bude k vidění letecká expozice i ukázky strojů přímo v akci. V bohatém programu vystoupí známí umělci jako např. Jiří Suchý, Pavlína Filipovská, Jiří Lábus, Sestry Havelkovy nebo Karel Gott, ale i lidé spjatí s rozhlasovou minulostí a přítomností, jejichž tváře však zůstávají posluchačům skryty.

Výstava o historii rozhlasu

Od prvního rozhlasového studia ve stanu až k poslechu rádia na internetu provází výstava 80 let rozhlasového vysílání, která potrvá od 15. května do 29. června v prostorách Národního muzea v Praze. Uvidíte studiové a reportážní mikrofony, fotografie a textovou dokumentaci shrnující technický vývoj v historii Českého rozhlasu, jenž si právě v květnu připomíná výročí zahájení rozhlasového vysílání roku 1923.

Vyšla další kniha o závislostech mladých lidí

Spisovatelka **Ivona Březinová** vydala v Albatrosu volný cyklus dramatických příběhů ze života dívek, s přílehlavým názvem **Holky na vodítku**. Titul připomíná představu připoutání, závislosti, ztráty svobody. První díl – „**Jmenují se Ester**“ – pojednává o gamblerce, tedy dívce závislé na hazardních hrách, kterou hrani na automatech po čase vede ke krádežím v obchodních domech, bytech, autech, dokonce i k napadení policisty – a na konci do léčebny pro závislé. Tam zastihujeme i hrdinky dalších dílů: „**Jmenují se Alice**“ pojednává o narkomance a „**Jmenují se Martina**“ o závislosti na jídle, či spíše na hubnutí. Kniha jsou psány ve dvou

rovinách: v první sledujeme, jak vlastně probíhá léčba závislosti, ve druhé čteme dívčí psychoterapeutický deník – a v něm příběhy od dětství přes všechny průšvihy a propady, až po hranici života a smrti...

Jak Ivona Březinová přiznává, Holky na vodítku původně vznikly pro její „rodičovskou potřebu“, takže i rodičům mají co říci; jinak je ovšem čtou dívky stejně jako kluci.

„Ester“ a „Alice“ dostaly Zlatou stuhu a Cenu učitelů a Cenu knihovníků v soutěži „Suk – čteme všichni“; křest „Martiny“ proběhne 15. května v 17 hodin v knihkupectví Luxor na Václavském náměstí.

Jak blízko máme k drogové závislosti? Rozhodně víc, než si myslíme

Vážená redakce, ráda bych reagovala na výzvu k chystanému tématu Drogy. Mám dvě děti, které jsou ve věku, kdy „se to některým jejich vrstevníkům již stalo“, a sama patřím ke generaci, kterou tento problém spíš míjel. Když jsem byla v „ohroženém věku“, tak u nás drogy samozřejmě také byly, ale ne v takovém množství. Moji rodiče mne tedy nemuse-

li nijak zvlášť varovat a já nyní nevím, co mám říci svým dětem, aby to nebylo jen mentorování. Nevím, jak je naučit odmltnout, aby si nepřipadaly jako ti, kteří se bojí, kteří na to nemají, kteří nic nebo nikam nemohou... Nechci se v tomto směru spoléhat na funkci školy – zatím jsme se setkali pouze s tím, že škola „má vše perfektně pod kontrolou, organizuje

protidrogovou prevenci“ atd., ale to platí až pro ty starší. Můj názor je ten, že lepší je opravdu včasná prevence, než následné „hašení požárů“... Děkuji Vám, že se hodláte tímto tématem zabývat a těším se, co se dočtu zajímavého ve Vašich novinách.

S pozdravem

M. Braunová

K drogám jsme trochu vychováváni všichni

Pojato zcela obecně, droga je princip, kdy člověk nejprve dostane něco příjemného, zpravidla silný a „krásný“ zážitek, a teprve pak za něj něčím skutečným platí. Samozřejmě s patřičnými úroky, jako při každé půjčce. Normální má být to, že člověk nejprve vykoná nějakou práci, něco vytvoří, něco dokáže, a pak se mu – jako odměna – dostává slastný pocit.

Jenomže našinec je už příliš nedočkavý a chce slastný zážitek hned, nejlépe bez práce. Však ho taky nabízí kde kdo; na-

proti tomu námaha a dřina se teď vůbec nenosí. „Poslechni svou žízn,“ čteme na plakátech; „Jdi za svým instinktem,“ radí reklamy; „Nevaž se, odvaž se!“ sídlí v našem podvědomí. Postavte vedle toho „Bez práce nejsou koláče“, a zasmějete se. Na principu drogy, tedy zážitku bez námahy, funguje mnohé, co nás obklopuje: televize, kulisová hudba, všechen zábavní průmysl. My se ovšem soustředíme především na drogy, které nám zážitek „půjčují“ na pěkně lichvářský úrok.

Jsou ještě drogy primátorovo téma?

Primátor Pavel Bém je uznávaným odborníkem na narkotika. Vystudoval Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy a byl mimo jiné generálním sekretářem vládní Mezirezortní protidrogové komise.

Snažím se neztratit kontakt s profesí, kterou jsem vystudoval a které jsem věnoval intenzivní studium po řadu let. A stejně jako udržuji omezenou klientelu pacientů, nechci zpřetrhat vazby na své někdejší působení v institucích, zabývajících se protidrogovou prevencí. Dokonce z titulu primátorské funkce se vynořily v této souvislosti nové úkoly, neboť se účastním práce příslušných komisí a orgánů města. Nedávno jsem byl o této problematice přednášet například ve Švýcarsku – a koneckonců se zcela pravidelně na toto téma stočí rozhovor snad s kterýmkoliv primátorem, s nímž se v zahraničí setkám: drogy jsou bez velké nadsázky bohužel problémem globálním...

Přivrženci legalizace drog často namítají, že jiná droga – alkohol – je volně přístupná, i když je jako návyková látka stejně nebezpečná. Souhlasíte s takovým příměrem?

Podle statistických údajů žije v České republice čtyři až pět procent závislých na alkoholu a zhruba patnáct až dvacet procent naduživatelů, tedy těch, kteří konzumují alkohol v míře škodlivé zdraví. Ano, je to tak, v naší zemi je několik set tisíc osob závislých na alkoholu. Stejná statistika prokázala, že v České republice je dnes asi třicet tisíc závislých na takzvaných tvrdých drogách. Proto bych odpověď na tuto otázku formuloval následovně: z hlediska rozsahu celospolečenských rizik nepochybně převažuje alkohol nad jinými drogami, ovšem z pohledu bezpečnostních rizik individuálních je situace opačná – velké množství těch, kteří užívají tvrdé drogy, nemohou žít plnohodnotně, neboť výrazně trpí jejich profesní i soukromý život.

Často se diskutuje o vhodném poměru prevence a represe. Začneme prvním z těchto termínů – jaký je Váš názor na účinnou protidrogovou prevenci?

Právě ona odhaluje naše dosavadní slabiny. Se západní Evropou jsme nepochybně srovnatelní v oblasti léčby, kvalita léčebných zařízení a jejich síť je vskutku na evropské úrovni. Stejně tak se dostáváme na velmi slušnou úroveň v oblasti sociální rehabilitace už odlečených narkomanů. A ještě lepších výsledků dosahujeme při snižování zdravotních rizik při užívání drog a prevenci takových chorob, jako je AIDS nebo hepatitidy typu B a C. Reference onemocnění HIV svědčí o tom, že zde jsme úspěšní. Ale zejména pokud jde o primární prevenci, zcela jasně zaostáváme. Částečně proto, že jde o daleko složitější

komplex otázek. A prevence je účinná jen tehdy, je-li komplexní, cílená, dlouhodobě prováděná. Jinými slovy – nestačí přijít za mladými lidmi a říkat jim, jak jim drogy škodí a jak z nich marihuana udělá hlupáky, tím spíš, že právě oni mají možná právě opačnou zkušenost. Stát i sdělovací prostředky zatím udělaly žalostně málo, vlastně zatím – s jedinou výjimkou zhruba před deseti lety – neproběhla žádná protidrogová kampaň. V neposlední řadě bych chtěl říci, že postrádám výraznější apel na rodičovskou veřejnost: vždyť rodina hraje klíčovou roli a většina rodičů se stále nechává ukolébát názorem, že mým dětem se „to“ nemůže stát...

V čem vidíte těžší efektívni represe, zejména ze strany policie?

Primátor Bém se symbolicky zúčastnil kontroly dětských pískovišť. V nich se v Praze bohužel často najdou injekční stříkačky.

Jsem přesvědčen, že úloha policie spočívá především v boji proti vysoce organizovanému a technologicky dokonale vybavenému mechanismu drogových mafií, anebo skupin podnikatelů v této oblasti. Tam je třeba napnout veškeré úsilí policejních složek. Nepodceňuji však ani běžnou pochůzkovou práci policistů – jejich stálá při-

tomnost ve městě rozhodně zvyšuje pocit bezpečí a snižuje pravděpodobnost, že ve stejnou chvíli se na těchto místech objeví i drogový dealer. Je ostatně dokázáno, čím menší je pouliční dostupnost drog, tím větší je celkový pocit bezpečnosti ve městě. Jako příklad můžeme sloužit New York za časů starosty Giulianiho. Na druhé straně ovšem právě New York je ukázkou, že v okamžiku, kdy se drogový obchod vytlačí z ulic, definitivně nezmizí, jen zmizí z očí veřejnosti. Ale ani to není negativní výsledek.

Jak bude Praha v oblasti protidrogové politiky postupovat?

Je známo, že jsem v minulosti vyslovil řadu kritických připomínek na adresu vedení města, dosavadní stav kon-

Rys doby: Ihostejnost

Mezi vašimi dopisy byl i stručný mail od čtenáře Iva Š., k němuž netřeba žádný komentář:

Dobrý den. Rád bych se s Vámi podělil o zkušenosti s drogami v mém okolí. Do naší třídy chodí dva čtrnáctiletí kamarádi, kteří velice často kouří a občas si přidají i marihuanovou cigaretu. Učitelka o tom ví, ale nemůže s tím nic dělat, protože jim to nedokáže. Bohužel se tento nešvar rozmáhá i do okolních tříd. Řešením by podle mě byla důsledná kontrola a prevence! Toť vše. Přeji hezký den.

„Jsem zkrachovalec,“ říká blondatý mladík

Prozradíte křestní jméno a věk?
David, kolem 25. No, zaokrouhluje.
Dobře. Co děláte „v civilu“? Máte zaměstnání, studujete...?

Já jsem zkrachovalec. Já jsem dělal, a dokonce na velmi dobrém místě, mimochodem tam už jsem taky „bral“... A to krachlo, najali tam firmu a já jsem skončil. A od té doby nedělám nic. Teď zrovna jsem se vrátil po dvou letech z basy.

Kdy jste začal „brát“?

V patnácti letech.

Jak jste se k tomu dostal?

Přes kamarády. Ale řeknu vám, že je blbost, když se říká, že to vždycky začíná od trávy. To teda ne.

Čím jste tedy začal?

No, takhle. Já jsem začal ve čtrnácti kouřit tu trávu, ale pak přišel člověk a nabídl mi heroin. Změnil jsem kastu a začal jsem brát tohle. Tenkrát, to byl ten rok 93, k nám přišla ta první větší vlna heroinu a já jsem do ní hned skočil.

Heroin, to není levný špás...

No, já teď heroin neberu. Hlavně já nejsem závislý. Já jsem se vrátil teď nedávno z kriminálu a pokud beru, tak jen tak rekreačně. A už do toho nechci spadnout. Ale dřív to bylo docela drsný. Byly doby, kdy jsem potřeboval 2,5 gramu heroinu denně.

Na kolik to přijde?

Gram zhruba na těch tisíc korun.

Jak jste se dostal z té závislosti? To bylo ve vězení?

To ne. Já jsem věděl, že musím. Věděl jsem, že po mně jdou, protože jsem jim utekl při převozu na vazbu, a tak jsem

pomalou začal sám, protože jsem věděl, že dřív nebo později stejně na mě dojde. Kupodivu jsem to zvládnul bez jakýchkoliv pomoci.

A tady, když si měníte stříkačky, tak to je pro Vás?

To je pro mě. Ale já dělám i to, že když vidím odhozenou stříkačku, tak ji seberu a odnesu jim to. Ne, že bych nebral, občas si taky dám. Teď jsem si taky dal. Ale tak dvakrát, maximálně třikrát do týdne.

Když přemýšlíte o perspektivě, co Vás napadá? Chcete se zase někde uchytit?

Jo, já tenhle život už nechci začít. Já se teprve rozkoukávám, jak jsem říkal. Jsem venku pár dní. Já už do toho nechci zpátky. Tohle nemá budoucnost.

Rys doby: rádi si trochu lžeme

Narkoman, který se domnívá, že není závislý, je vcelku častý případ. Pravdu má ovšem jenom málokdy. Mnohem typičtější je pozoruhodná schizofrenie: člověk o sobě říká, že dělá to či ono, ale zároveň vidíte, že dělá něco zcela jiného. To, co o sobě tvrdí, popírá téměř jedním dechem. Že je to jasné lhaní? Skoro jako by ani nebylo: ten člověk mnohdy vskutku netuší, že je v tom nějaký rozpor.

Otázka je, kde se naučit tenhle rozpor rozpoznat. Od politiků? Z reklam? Z telenovel? Z písničkových textů?

Práce v terénu – servis pro narkomany?

Říká se jim streeti nebo teréniáci. Jejich práce je na první pohled šokující: na lavičce v parku, přímo uprostřed města, na místě jinak vcelku poetickém, vidíte dvojici mladých mužů s velikou taškou. Čas od času k nim někdo přistoupí, vhodí do připravené nádoby několik injekčních stříkaček a za ně vyfasuje stejný počet nových. „Dej mi ještě tři kyseliny,“ zaslechnete, „a flastry.“ Jeden z terénních pracovníků zapisuje do evidence, druhý s každým návštěvníkem promluví několik slov, s některým více. Naprostou většinu zná. Během odpolední služby se jich tu objeví někdy i sto.

Klienti jsou různí. Převažují mladí kolem dvacítky, v drtivé většině s charakteristickým leskem v očích a s poněkud „plavnými“ pohyby. Někdy skupinka suverénních kluků, kteří vás

pozorují zpola zvědavě, zpola drze. Pak dívka, která má svoje „nádobíčko“ pečlivě ukryto do plyšového míšánka a vyndává ho třesoucíma se rukama. Pak jiná, s pohledem setrvale vyzývavým. Do mnohých byste „tohle“ neřekli: nejsou zanedbaní, chovají se slušně, nepoutají pozornost. Parkem procházejí desítky dalších lidí a málokdo tuší, koho potkává.

K čemu je tohle dobré, ptáte se? Terénní pracovník Sananimu Lukáš Vejnar tuhle otázku důvěrně zná; odpovídat musel už mnohokrát:

Jde především o snižování škod. Když už chceš brát a bereš drogy, ber je tak, aby ses co nejmíň ničil a co nejmíň ohrožoval sebe, svoje zdraví a svoje

Na internetové adrese:

www.sananim.cz, najdete kromě potřebných kontaktů také anonymní protidrogovou poradnu. Dozvíte se, co potřebujete, a můžete se anonymně zeptat na cokoli, co vás v uvedeném problematice zajímá.

okolí. Takže proto ta výměna injekčního materiálu. Rozhodně to není nic, co by napomáhalo drogové závislosti. Kdybychom to nedělali, narkomani by si ty stříkačky a další „nádobíčko“ vzájemně půjčovali, a prudce by vzrostlo riziko žloutenek i HIV. Především hepa-

do koše a podobně, je to naprosto nerozumné počínání. Ve chvíli, kdy narkoman přijde o svoje „nádobíčko“ a nemá zrovna možnost najít nás nebo zajet do K-centra, tak si ho někde půjčí, a výsledek je horší. Nám by spíš pomohlo, kdyby všichni policisté, když kontrolují nějakého narkomana, věděli, kam ho poslat.

Existuje vůbec účinná represe?

Já se domnívám, že vůči běžným uživatelům ne. Vidím to na té naší práci: represe zatím vedla jen k tomu, že se vytvořily ochranné vrstvy podsvětí a důkladnější zamaskování černého trhu. Nevím, jak moc je to známo, ale v dnešní době se drogy distribuují téměř výhradně přes telefon; jen tak na ulici už vám žádný dealer nic nenabídne. Citlivý přístup s nabídkou pomoci je mnohem lepší než represe. Něco jiného se samozřejmě týká těch, kteří sem drogy vozí a kteří je prodávají.

Rys doby: absolutní relativizace

„Všechno je relativní,“ stalo se módou říkat. Že kouření škodí? „Vždyť tuhle se někdo dožil devadesátky, a taky kouřil!“ Že někteří lidé jsou moudří, a jiní zkrátka hlupáci? „Ale prosím vás, kde kterež profesor je blb, to dneska ne-

slušné rodiny, v níž najdete dostatek zájmu i lásky, a zdejším uspořádání hodnot byste také mnoho nevytkli. Zdálo by se, že z takového prostředí musí vyjít člověk vůči drogám imunní.

„Že bych mohl někdy brát drogy, to mě v patnácti letech, když jsem odcházel ze základní školy, vůbec nenapadlo. Měli jsme sice spoustu přednášek, které se týkaly drog a závislosti vůbec, ale já jsem žil v malém městě a nečekal jsem, že se s drogou někdy setkám. Byla to pro mě taková exotika – jako kdybych se díval na dinosaura. Jenomže pak, když jsem přestoupil do velkého města, se rázem ukázalo, že drog je kolem strašně moc. Člověk se v tom pohybuje vlastně dennodenně, den co den potkává lidi, který berou drogy. Nejdřív o tom nijak netuší; teprve když se dostane blíž do té komunity, tak se dívá jinak: chodíte a víte, že 60 % lidí, které potkáte, už nějakou zkušenost má.“

Nepřípravenost? Moment překvapení? Vlastně ani ne: vždyť informace tu nechyběly, základní škola de facto splnila své. Ostatně, i rodiče se snažili.

„Zajímavý na tom bylo, že u nás doma se tato otázka řešila. Když jsem přestupoval do velkého města, maminka se hodně obávala toho, že tam nějakým způsobem zvlčím a budu brát drogy, dokonce to tak přímo nazvala. A já jsem říkal: mamko, podívej se, já jsem sportovec – tenkrát to ještě platilo – a je pro mě dost hrozný koukat se na někoho, kdo kouří, kdo pije, je mi to protivný a jsem proti tomu. Tohle já nebudu nikdy dělat.“

titida C je v tomhle okruhu velmi rozšířená a riziko přenosu je velké. A pak máme ještě další, stejně důležitou funkci: získáváme klienty, kteří zatím neměli kontakt s žádnou zdravotní nebo sociální institucí. Teprve u nás se dozvědí, kde si mohou vyměnit stříkačky, kde požádat o zdravotní pomoc nebo kdo jim může zprostředkovat léčbu.

Dá se říci, proč to děláte právě na veřejném prostranství, a ne v ústraní?

Chodíme na místa, kde jsou uživatelé drog, nikoliv obráceně. Oni za námi nechodí.

A s policisty spolupracujete, nebo jste na kordy?

Snažíme se spolupracovat. Samozřejmě, občas přicházejí, domnívají se, že distribuujeme drogy a bůhví, co děláme za hrozný věci. Takže vysvětlujeme, co děláme a proč to děláme, jaký to má smysl... Náš odborný ředitel se pravidelně snaží kontaktovat vedení policie s tím, že informuje o naší práci; vedení to většinou nějak přijme, ale málokdy se to dostane přímo k těm policistům, kteří pracují na ulici. Byly doby, kdy nám poněkud ztěžovali práci. Teď už většinou vědí.

Policisté většinou reagují v souladu s tím, co si myslí veřejnost – že trochu tvrdostí nezaškodí.

Ale ne ve všech podobách. Jestliže najdou u uživatele drog nějaké ty injekční stříkačky a snaží se je rozšlapat, vyhodit

rozpoznáte!“ Že někdo je čestný a někdo ne? „Heleďte, přece ani pan Havel to s tou Lucernou neměl úplně čistý!“ A tak dále a tak dále: výroky typu „to přece není tak jednoznačný“, „přijde na to, z který strany se na to kouká“ či „může to tak být, ale nemusí“ nás do té míry zbavily vážnosti slova, že argumentovat je už naprosto marné. Zkuste někoho přesvědčit o tom, že něco škodí: vždycky se bude spoléhat na to, že někde se našla alespoň jedna výjimka. A kdyby se nenašla, mohla by se najít.

Narkoman, který začíná, o mnoha rizicích ví. Ale vždycky spoléhá na to, že právě jemu se vyhnou, byť statisticky je to silně nepravděpodobné. Ale k tomu, aby varování mohlo mít váhu, by se mimo jiné musel změnit duch doby.

Příběh studenta Radima

Povzme rovnou, že jde o příběh netypický. Nejen tím, že vlastně dopadl dobře: i východisko je jiné, než by člověk s povrchní znalostí drogového světa předpokládal. Tím spíš bude dobré vzít některé jeho aspekty v potaz. Radim je z malého moravského města, ze

A tatínek to tak z povzdálí pozoroval a byl spokojený, že syn má v patnácti takový nekompromisní názor. No, přešel jsem na sportovní gymnázium, kde nebyly v podstatě žádné nároky na učení, nikdo po nás nic nechtěl, a to plavání mi šlo v první fázi vlastně samo. Takže člověk jakoby nebyl ničím zaměstnaný, nemusel nikde podávat žádné převratné výkony, vlastně se nemusel nijak překonávat a na něčem opravdu pracovat. Všechno šlo samo. A to byl asi právě kámen úrazu.“

A ještě jeden: na první pohled nedostatek alternativy. Přijdete někam a máte pocit, že život tu jaksi „nic nenabízí“ – to, čím se ostatní zabývají, nějak „nemá tah“, není v tom žádná lákavost, neboť nikdo z lidí okolo vás nebere nic příliš vážně. Všechno probíhá v mezích slušnosti, ale není to zajímavé. Nic opravdového, nic neobvyčejného. To je pro mladého člověka patrně nejrizikovější okamžik.

„Bydlel jsem na internátě a tam jsem se seznámil s lidmi, kteří pro mě byli hodně zvláštní. Byli zvláštní tím, že v první fázi měli neuvěřitelný zájem o toho člověka, který k nim přicházel. Začali si s ním povídat, říkali mu o tom, jak zajímavá a krásná je příroda, o tom, že v té přírodě jsou hrozně krásné zážitky a že když se dělají společně akce, tak je to hrozně prima... Ten konkrétní kluk, se kterým jsem se setkal já, mi říkal – a to mě asi fascinovalo nejvíce – že když si zapálíš, tak začneš víc

Protidrogoví koordinátoři, na které se v případě potřeby můžete obrátit (poradí vám, kam dál):

		Telefon
Magistrát	Mgr. Nina Janyšková	236 002 831 236 003 628 603 560 862
Praha 1	Evžen Klouček	257 326 080 (CNP)
Praha 2	Hana Šatalová, DiS.	222 513 382
Praha 3	Irena Melmerová	222 116 492
Praha 6	Jiří Minarčík	220 189 182 724 066 489
Praha 7	Mgr. Radka Bartošová	220 144 007 605 779 060 604 528 815
Praha 8	Mgr. Pavla Karmelitová	222 805 639
Praha 9	Jaroslav Karhánek	283 091 457
Praha 10	Zuzana Nykodýmová	267 093 608
Praha 11	Mgr. Halka Závorová	267 902 137
Praha 12	Marie Vašáková	241 470 944
Praha 13	Mgr. Věra Přidalová	235 011 453
Praha 15	PhDr. PaedDr. Jindřich Gotzinger	281 003 522 602 657 901
Praha 16	Petra Holeňová, DiS.	257 810 661 linka 31
Praha 17	Petra Danielová	235 300 005 linka 279
Praha 18	Jitka Kuldanová	284 028 250
Praha 19	Monika Ulrichová	285 862 480 linka 26, 43
Praha 20	Martina Růthová, DiS.	271 071 652 777 823 930
Praha 21	Ivana Nováková	281 971 685 281 971 688–9 linka 22
Praha 22	Lucie Pešková	271 071 880 607 850 013

přemýšlet o věcech, o kterých jsi doteďka nepřemýšlel. To byl asi nejsilnější, nejlákavější moment: začneš přemýšlet o svoji rodině, o sobě, o tom, jestli jsou potřeba v životě peníze, a jakou mají úlohu... Začneš přemýšlet o tom, jestli je důležité se dívat na televizi, anebo není... A tyhle věty tam padaly, což se samozřejmě hodilo do mého tehdejšího uvažování...“

Přemýšlet o smyslu života je pro nadaného člověka v krásném věku 16 let vždycky lákavé, ostatně zaplatbůh za to. Ale kde to najde ve slušné podobě? Pokud na tyhle věci dnes někoho láká církev či jakákoli jiná organizovaná skupina, okamžitě zpozorníme, možná až příliš – vůči takovým svodům jsme nesmírně ostražití. Tím spíš nám uniká skutečné riziko, to, které má podobu jakéhosi „přirozeného samospádu“ – a je tudíž dovedně skryto.

„Samozřejmě brali drogy, kouřili trávu, někteří brali tvrdší drogy, halucinogeny, taky si píchali pervitin, heroin. Až pak jsem si začal všimnout: kolem intru se povolovaly injekční stříkačky vlastně běžně, nikdo se tím nikdy nezabýval, a přitom se to tam podle mě muselo nějak vědět. Kolem intru se prodávaly tvrdé drogy, byl jsem svědkem prodeje pervitinu přímo před internátem, nikdo se tím nikdy nezabýval a nikdo proti tomu nic nedělal. A já jsem jakoby ani nezapozoroval, že

at jsem dělal cokoli v škole, vlastně jsem všude vynikal a všechno, na co jsem sáhl, mi samo šlo. Tak jsem si říkal – sáhnou na tohle a to bude taky nějakým způsobem správně. A nebylo.“

Dál to už asi znáte: upnutí se jen na jednu věc, pokles ve škole, zhoršení ve sportu, zanedbání sebe i svého okolí, vyhazov z internátu... Naštěstí se objevily i šťastné momenty: třeba profesorka češtiny, která uměla upoutat pozornost na svůj předmět. Zdanlivá maličkost, ale důležitá; bez toho, že by měl člověk přitažlivou alternativu ke svým dosavadním zážitkům, nezmůže nic. A pak – dívka. Šťastný osud, na který se ovšem nelze spoléhat vždycky.

„Těch důvodů, které mi pomohly, bylo víc. Jednak jsem chtěl mít čistý vztah – a když člověk nějak ví, jak může vypadat láska mezi lidmi, tak mu s tím ta droga najednou nejde dohromady. Pak jsem taky chtěl rodičům konečně přestat lhát. A pak to byla ta čeština.“

Dnes člověk o Radima nemá strach, ale něco z jeho minulého období se hned tak neztratí: všechno, co běžný student gymnázia za několik let stihne přečíst, napsat, poslouchat a zhlédnout v kině nebo v divadle, Radimovi chybí. Taký soustředěnost ještě bude muset trénovat. Nicméně ví to – a pracuje na tom.

Jak vidno, záchrana existuje. Faktem

jsem před rokem nějak říkal, že drogy vůbec ne. Nechal jsem se lákat příjemností těch lidí. Asi největší problém byl v tom, že jsem vlastně neměl žádný problém. Nic zásadního jsem nemusel řešit: naše rodina byla bezproblémová, všechno ve velmi láskyplném prostředí, do těch patnácti, šestnácti let jsem nebyl postavený před nic, s čím bych se musel vyrovnávat, a tak jsem neměl žádné hranice v tom, co si můžu či nemůžu dovolit. Ať jsem dělal sport, biologii, ať jsem chodil s holkama,

ovšem je, že bez dobrého zázemí bývá nevelká: vědět, jak vypadá čistý mezilidský vztah, rozpoznat lhaní od pravdy a mít vůbec o cokoli zájem, to největší měrou vzniká v rodině. Což je pro mnohé z nás jistě naděje, ale zároveň největší odpovědnost.

Dvoustranu připravil Pavel Ryjáček
Rozhovor s primátorem
připravil Václav Flegl
Foto: Karel Cudlín

Nečekaná perla Pražského jara: John Eliot Gardiner

Řekne-li se „jaro“ a „Praha“, asociace mohou být různé. Od obecných, kdy si člověk vybaví pestrobarevné květy a na modrém nebi bílé beránky, plující do tajemných dálek, až třeba po politické. Ale myšlenka na hudbu chybět nemůže.

Představa májové Prahy je spojena s hudbou nejenom v myslí Pražanů, ale také v povědomí řady návštěvníků z celého světa: mezinárodní hudební festival Pražské jaro rozhodně patří k těm, které Praze přidávají na věhlasu. I letos ve výroční den úmrtí Bedřicha Smetany (12. května) otevřely festival tóny Mé vlasti – ojedinělého hudebního díla, mimořádného už tím, že se jedná o cyklus symfonických básní (to se ve světové hudbě prakticky nevyskytuje). Letošní Pražské jaro je už osmapadesáté.

Samozřejmě, že velký festival k velkému městu patří – to si výtečně uvědomovali naši předkové, jejichž kulturnost občas horko těžko doháníme. Myšlenka udělat hlavní město dějištěm soustředěných a opakovaných svátků hudby je poměrně stará. Na počátku tradice Pražských jar stály před sto lety Maifestspiele, organizované pražskými Němci; na ty navázal v dubnu 1904 Český hudební festival. Do historie se pak významněji vtiskly až Pražské hudební máje, pořádané v prvních letech Protektorátu (pod různými názvy). Tr-

valá tradice velkoryse pojatých hudebních festivalů začala teprve po válce, v souvislosti s tehdejšími oslavami 50. výročí České filharmonie.

První poválečné ročníky Pražských jar znamenaly pro naši zemi symbol otevření se světu: po letech izolace k nám začal proudit nový vzduch, spojený s poznáváním toho nejlepšího, co tehdy kulturní svět nabízel. Současný dramaturg Pražského jara Antonín Matzner to dodnes komentuje s obdivem: „Nadšení Pražané hned na prvním Pražském jaru v roce 1946 tleskali virtuozitě Davida Oistracha v Čajkovského houslovém koncertu. Opakovaná vystoupení na stejném a následujícím ročníku založila světovou slávu Leonarda Bernsteina, v pražskojarní mezinárodní soutěži mladých interpretů poprvé exceloval v roce 1950 Mstislav Rostropovič a po něm celá plejáda budoucích hvězd výkonného umění. Pražské jaro vždy znamenalo spojení se závanými svěžích větrů odjinud, a nejspíš proto se v českém jazykovém pojmosloví stalo v roce 1968 synonymem pro pokus o demokratizaci tehdejšího režimu...“

Vysoký umělecký standard si Pražské jaro zachovalo po celou dobu své existence, snad s výjimkou několika ponorových let. V Praze se odehrály stovky koncertů světových umělců nejvyšší kvality. Také letošní 58. ročník nabízí zájemcům pestrý kaleidoskop špičkových sólistů a symfonických

nem Thomasem, sopranistkou Barbarou Bonney a čerstvým objevem na houslovém nebi – mladičkou Hilary Hahn. Jiný hvězdný houslista Joshua Bell vystoupí u nás poprvé zároveň s orchestrem curyšské Tonhalle. Červenou nití programové náplně letošního Pražského jara bude série klavírních koncertů, v ni-

a samozřejmě také Ivana Moravce – představí i další vynikající domácí pianisté včetně Jitky Čechové, Mariána Lapšanského, Emila Leichnera, Jaroslava Tůmy či Tomáše Viška.“

Pražské jaro nezapomíná ani na mladé posluchače mimo rámec obvyklého koncertního publika. Letos poprvé na něm zazní také rock, a to na koncertě věnovaném památce Franka Zappy u příležitosti 10. výročí předčasné umělcovy smrti. Pro nejmenší diváky připravil festival na scéně Laterny magiky premiéru původní dětské opery Bylo nás pět, kterou podle románu Karla Poláčka, oblíbeného několika generacemi českých čtenářů, zkomponoval skladatel Pavel Trojan.

A ještě jednu lahůdku na závěr: na koncertě 29. května vystoupí s Českou filharmonií Sir John Eliot Gardiner. Je to de facto „záskok“: dosavadní šéf České filharmonie Vladimír Ashkenazy oznámil, že pražskojarní koncert dirigovat nebude (což vyvolalo řadu spekulací o jeho vztahu k České filharmonii), ale řízením osudu měl „volné okénko“ v kalendáři významných britských dirigentů, jedna z největších světových hvězd. Štěstí? Náhoda? Každopádně příjemný symbol pro Pražské jaro. (cyk)

Fotografie: ČTK

i komorních těles z celého světa. Antonín Matzner jmenuje jen některé z nich: „Poprvé uslyšíme v Praze San Francisco Symphony s dirigentskou hvězdou současnosti Michaelem Tilso-

chz se vedle světové špičky – Emanuela Axe, Nikolaje Děmiděnka, Elisabeth Leonské, klavírního dua Tal & Groethuyesen, dvacetiletého vítěze varšavské chopinové soutěže Čiňana Li Yun Di

Koniášova pětiletka

Celých pět let už pro Pražany funguje systém „Koniáš“, jenž umožňuje spolehlivé elektronické vyhledávání a objednávání z fondů Městské knihovny Praha (MKP).

V roce 1998 byla zároveň s přechodem na automatizovaný systém otevřena i rekonstruovaná budova ústřední pobočky na Mariánském náměstí, do které se mimo jiné vrátili i vnitřní ochozy, nešetřně odstraněné z původní podoby knihovny během jejího více než sedmdesátiletého provozu. Podle slov ředitele RNDr. Tomáše Řeháka zůstávají čtenáři i nadále v centru pozornosti všech knihovníků. Denně jich jen Ústřední knihovnou projdou téměř dva a půl tisíce!

Pět let moderního provozu

Od zavedení automatizované pobočky na Mariánském náměstí se do systému Koniáš zapojují i další knihovny jednotlivých městských částí. Zatím posledními přírůstky budou pobočky na Ostrči-

lově náměstí a v Záhřebské, s jejichž otevřením se počítá do letošního podzimu. Díky Koniášovi si všichni počítačově gramotní čtenáři mohou pohodlně vyhledávat a rezervovat požadované tituly v různých knihovnách z jednoho počítače. Navíc si lze na internetové adrese www.mkp.cz automaticky prodlužovat výpůjční dobu a i když na ni zapomenete, bude vám doručen varovný e-mail před jejím vypršením.

„Zelený mužik zatleskal...“

Srpnová velká voda se samozřejmě nevyhnula ani Městské knihovně, kterou připravila zhruba o 46 000 knih, nejvíce postiženými byly pobočky v Karlíně a na Ortenově náměstí. I díky rychlé dobrovolnické pomoci se podařilo s následky povodně bojovat od samotného začátku. Na Mariánském náměstí byl zatopen celý suterén včetně společenských sálů, ve kterých se ale od začátku května už opět konají přednášky a představení a před několika dny zde byly slavnostně vyhlášeny také literární ceny Magnesia Litera 2003.

Náročnou akcí je i záchrana 18 tisíc vzácných tisků (celé dvě tisícovky zůstaly pohřbeny pod vrstvou bahna). Knihy, které se podařilo živlu vytrhnout, byl zmrazeny a poté postupně vysušovány. U vzácnějších tisků se postupuje metodou tzv. „vakuovaného“ sušení, které je sice pro knihu šetrnější, ale zato trvá déle. Druhým používaným postupem je vysoušení v sušárnách dřeva, jež však koncem května definitivně skončí.

Záchrana Pražské bible

Největší péče se ve vysoušecím procesu dostává Pražské bibli z roku 1488. Po mrazírenské anabázi byla rozebrána na „sešitky“, ty byly posleze proloženy a obaleny sacími vrstvami a vakuovány (stejně jako potraviny). Po odsátí vzduchu se celý proces opakuje někdy až dvanáctkrát. Přes pomalý a důkladný postup by měla být Pražská bible už na podzim po zrestaurování představena veřejnosti. (fr)

Damáci v DISKU: „Budeme hrát o život!“

Režisér Jan Kačer připravil s mladými herci premiéru hry Rvác

Tricet let od doby, kdy Antonín Máša napsal na motivy Turgeněvovy povídky hru „Rvác“ a více než dvacet let po jejím nastudování v Divadle E.F. Buriana se známý filmový herec a divadelní režisér Jan Kačer rozhodl vrátit k textu spolu se studenty Katedry činoherního divadla Akademie múzických umění (DAMU). Originálně upravený prostor divadla DISK první diváky „Rvác“ přivítal poslední dubnový víkend.

Divadelní studio DISK tradičně slouží posluchačům DAMU, aby si ještě během studia zvykali na profesionální podmínky hereckého povolání. Mají tak zpravidla na starosti celou inscenaci, od vytištění programu, návržení kostýmů a scény, až po samotnou režii. I první představení posluchačů třetího ročníku by nebylo jiné, kdyby ovšem studenti nedostali cenný „dárek“ od vedoucí jejich ročníku, paní Darii Ullrichové, která chtěla podle vlastních slov „budoucím absolventům zprostředkovat setkání s mimořádnou osobností českého divadla,“ a proto ke spolupráci přizvala režiséra Jana Kačera.

Ruské venkovské šlechtické sídlo, vojenská posádka, první bezprostřední kontakty se životem a smrtí, souboje, Puškinovy verše, balalajka a jeden rvác... Už když byla hra napsána na začátku sedmdesátých let, Jan Kačer patřil mezi její první čtenáře. Přesto, že ji sám již jednou uvedl, nacházel v textu nové významy i během zkou-

šení s mladými herci. „Byl jsem překvapen, jak je hra vhodná právě pro herce, kteří vstupují do profesionálního života,“ říká režisér. „Je to především hra o mládí. Svou dějovou i myšlenkovou bohatostí nabízí studentům seznámení s mnoha odlišnými polohami,“ dodává. Základní témata inscenace přibližuje dramaturgyně představení D. Ullrichová: „Není to vlastně bláhové být humanistou? I láska a přátelství představují riziko. Když je vám dvacet, jde o všechno a svobodný zůstává ten, kdo se nepřipoutá...“ I proto se hrdinové „Rvác“ tolik chtějí vznést jako ptáci k nebesům, ačkoli to přes jejich nadšení a ideály jde jen těžko.

Kromě „rvavé“ novinky Divadelní studio DISK nabízí paletu představení odlišných žánrů i obsazení. Pokud zavítáte do Karlovy ulice č. 26, ve které sídlí jednak samotná DAMU a necelých pět let také stálá studentská scéna DISK, přivítá vás například král Ubu, Nikola Suhaj nebo student Raskolnikov. Na repertoáru posluchačů DAMU najdeme také vznikem a tématem aktuální hry Disco Pigs nebo Polaroidy. Nejnověji zde uvedli studenti prvního ročníku Katedry alternativního a loutkového divadla v režii Ivana Rajmonta představení Héróes, které zpracovává Euripidovy hry Oresteia a Ifigenie v Aulidě.

Už ve dnech 23. a 26. května se ale v 19.30 opět roztočí bubínky důstojnického revolveru a rvác Lučkov přítomné vyzve: „Budeme hrát o život!“ (fr)

Až do 6. června v Praze probíhá festival Šest ze šedesátých.

Podle pořádatelky agentury Tichý-Ježek to bude „hold divadelním veteránům“, kteří od šedesátých let rozvíjejí „sedm malých forem“ a ještě je to nepřestalo bavit. Právě naopak, zúčastněné soubory patří k absolutní špičce českého a slovenského divadla – vystoupí Semafor, Ypsilonka, Cimrmani, Činoherní klub, Radošinské naivní divadlo a Štúdio L + S. Samotnému vyvrcholení festivalu v prvním červnovém týdnu předchází doplňkový program v kině Evald a přehlídka inscenací 2 x 6 navíc, věnovaná těm, kteří na práci této šestky navázali (např. Divadlo Vizita). Z celkové 37 festivalových představení se uskuteční několik pražských, dvě české a jedna celosvětová premiéra semaforického pořadu s příznačným názvem Začalo to Redutou. Mezi významnými hosty festivalu bude i Milan Lasica.

M. Borová (Máša) a P. Rakušan (Kister), studenti 3. ročníku herecké školy DAMU, ve hře Rvác

Soutěžte s námi: Pátrejte v paměti Prahy

Čtvrtý díl čtenářské soutěže

Praha začala kvést a vonět a mnoho Pražanů se díky příjemnému jarnímu počasí rozhodlo vyrazit do ulic na procházku. Během nedělních vycházek vzhlížíte na staré domy v centru města. Patříte mezi ně i vy? Nebuďte jen pasivními diváky a obdivovateli a spojte procházení proslulou Prahou s pátrací činností. Už počtvrté vám nabízíme objekt, který je třeba najít. Máte možnost vypátrat jej a být odměněni zajímavými cenami!

V minulém čísle jsme vám ukázali fotografii pamětní desky, která připomíná místo narození Emy Destiniové. Odpovídali jste opět v hojném počtu a naše stručné informace o domě, kde je možné desku spatřit, jste doplnili o vlastní. Byl to tak trochu chyták, protože Ema Destiniová má v Praze pamětní desky hned dvě. Na Malostranském náměstí č. p. 37/23 v Kaiserštejnském paláci žila v letech 1908 až 1911, jak o tom vypovídá nápis pod kovovou bustou na pilíři arkády v přízemí hlavního průčelí. Pamětní deska, kterou jsme vám ukazovali, je ovšem na domě, v němž se Ema narodila, což je na Novém

Městě, v Kateřinské ulici č. 7. Fakt, že desku naleznete na č. p. 7/1526, dokazují i vaše svědectví o osobní návštěvě, například od pana Jiřího Vogla, nicméně Ema se prý ve skutečnosti narodila v č. p. 5, jak nám napsala paní Schneiderová. Jelikož jste v odpovědích uváděli obě čísla popisná, rozhodli jsme se uznat obě odpovědi. Pětice výherců od nás dostává volně vstupenky na výstavu Praha – Čechy – Evropa (A. Velišová, Praha 2; Z. Dvořák, Praha 4; J. Jandová, Praha 5; K. Čermák, Praha 8; Z. Harsa, Praha 10).

V květnovém čísle Listů hlavního města Prahy vám nabízíme fotogra-

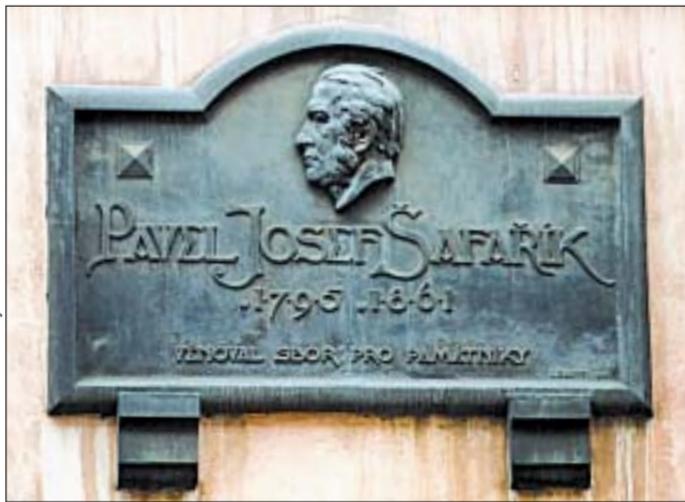

Foto: Bohumil Dobrovolský

fii pamětní desky, po níž můžete pátrat až do konce měsíce. Tentokrát připomínáme dům, v němž žil zakladatel slovanské archeologie, velký milovník historie, českého jazyka a literatury, obrozenec slovenské národnosti Pavel Josef Šafařík. Mezi díla, která se zapsala do obrozenecké historie jako klíčová, patří i Šafaříkovy Dějiny slovanského jazyka a literatury ve všech nářečích nebo Slovanské starožitnosti. V kte-

ré ulici a v kterém domě Pavel Josef Šafařík žil?

**Pište na adresu:
Magistrát HMP
Redakční oddělení
Mariánské náměstí 2
110 00 Praha 1**

Pět správných odpovědí, které k nám dorazí do konce měsíce, opět odměníme pěknou cenou. (tt)

Lesní divadlo Krč

Rok před vypuknutím první světové války hráli divadelní nadšenci v Praze ochotnické divadlo pod širým nebem, a to hned na dvou místech. V Šárce začaly podle časopisu Světozor terénní práce v polovině března 1913 a hrát se začalo v pátek 16. května. V Krči zase poslední květnovou neděli téhož roku. Šárcecká scéna, která byla v místech předhradí staroslovanského hradiště a nyní se tu chystá archeologický průzkum, nepřečkala hospodářskou krizi roku 1929. V Krči se pak hrálo divadlo ještě v roce 1951.

Prvním představením v Lesním divadle v Krči byla v poslední květnovou neděli roku 1913 Kvapilova Princezna Pampeliška. Inicijátory celého projektu byli krčtí sokolové, hrávali tu ochotníci, které brzy vystřídali profesionálové ze Švandova divadla ze Smíchova, jež zahájilo v roce 1913 svou tehdejší produkci Gazdinou robou Gabriely Preissové. Přišla válka a s ní i například herecká společnost Červená sedma. Od roku 1921 patří plných šest let divadlo ochotníkům. V září se v krčském Lesním divadle hrála první opera V studni od Viléma Blodka s brněnskými profesionálními zpěváky. O rok později Prodaná nevěsta v provedení sólistů Národního divadla, v roce 1923 Shakespearův Sen noci svatojánské v režii Jaroslava Kvapila. V roce 1926 přechází krčský amfiteátr pod správu tehdejší mladé scény Divadla Na Fidlovačce. Ve třicátých letech vévodí prostorám krčského Lesního divadla opereta. Hrály se osvědčené kusy, například Na tý louce zelený, Zelená se zelená, Polská krev, později zní lesem také Hubička a Prodaná nevěsta – a je plno! Každoročně mohli diváci zhlédnout Maryšů. V prvním poválečném roce spravují divadlo Městská divadla

pražská, stále se hraje, třeba Mikuláš Dačický nebo Naši furianti. Na podzim 1946 se stahují nad krčským amfiteátr mrazy, je zrušeno, nicméně se stále hraje. Posledním představením (2. září 1951) je Jiráskova Vojnarka. Ještě pak byli návštěvníci lesního skvostu svědky několika lesních her, rok 1957 však znamená definitivní likvidaci Lesního divadla v Krči ze strany tehdejšího ONV. Pak se dlouhá léta nic nedělo, divadlo zarůstalo keří a plevelem jako zámek Šípkové Růžky. V rámci snahy o oživení divadla v polovině devadesátých let investovala Nuselská radnice do nejnútnejších úprav terénu. Proběhlo vykáčení náletové zeleně, úprava jeviště, vyčištění a odvodnění orchestríště a oprava přístupových cest.

Definitivnímu oživení Lesního divadla v Krči stojí v cestě nedořešené majetkové poměry. Pozemky, na kterých se nachází Lesní divadlo, vlastní restituenti, potomci Tomáše Welze, jednoho z iniciátorů založení divadla. Všichni mají bezesporu zájem o obnovení divadla, kde se v době největší slávy scházelo i na čtyři tisíce diváků.

Marek Zajac

Vážení,

včera jsem na poště získala dubnové Listy hl. m. Prahy (ve schránkách, kde se někdy objevují, jsme je opět nenalezli), a tak jsem hned při obědě vyluštila „jarní“ křížovku. Jinak jsem noviny stačila jen letmo prolistovat a zjistit, co si chci přečíst. Zajímavý je určitě středový dvojlist, pražské znaky, hříšní lidé i rychlé čtení a samozřejmě přitažlivá je pro mě soutěž Co si Praha pamatuje?. Protože ale nerada střílím, zajdu si ověřit své přesvědčení a ozvu se znovu po svátcích. Snad to ještě v termínu stihnu, i když tentokrát je času od získání novin v půli měsíce nemnoho a povinností stále víc než dost.

**Marie Hejzlarová,
Praha 28**

Listárna

Vážení přátelé,

chtěla bych Vám poděkovat za Vaši práci. Po přečtení těchto Listů jsem se rozhodla Vám napsat. Jednak se mi velice líbilo vlastně všechno čtení, ale hlavně mne jako člověka pohladilo po duši, že byla, je a stále bude naše Praha jedním z nejkrásnějších měst na světě. Sice jsem to nemohla posoudit z vlastní zkušenosti (nebyla a ani nemohla jsem být všude), ale myslím, že je to patrné z toho, jak jsme (skoro všichni) dokázali, že se dokážeme společně postarat o to, aby se všechno postupně vrátilo do původního nebo ještě lepšího stavu. To nakonec dokládají i ohlasy z celého světa. Mám na mysli loňské hrůzostrašné záplavy.

Je obdivuhodné, jak dokázali lidé znovu zprovoznit naše metro, bez kterého si neumíme život v Praze ani představit. Je to skutečně obdivuhodné, a kdo metrem jezdí, dá mi jistě za pravdu.

Jen by to chtělo, aby všichni Pražané přiložili ruku k dílu a hlavně aby každý začal u sebe. Ve svém okolí, u svého domu nebo bytu.

Ještě jednou Vám děkuji za pěkné čtení, a přeji celé redakci i všem čtenářům hodně zdraví a krásnou matičku Prahu.

**I. Kolárová,
Praha 9**

Chtěla bych vám poděkovat za vydávání novin Listů hl. m. Prahy, protože se tam vždy dozvídám něco nového o Praze, co ještě nevím a neznám, i když zde již žiji 65 let.

Bohužel každý měsíc tyto noviny do schránky nedostávám, ale to není Vaše záležitost.

**O. Chrpová,
Praha 7**

Rožnáší nás Česká pošta

Třebaže tisk a distribuce našeho měsíčníku je opravdu svěřena jiným firmám, staráme se pravidelně o to, jak jsou naše noviny do domácností a na úřady doručovány. Popravdě řečeno, psát a vydávat noviny, které se ke čtenářům nedostanou, by nemělo valný smysl. Od března tohoto roku došlo ke změně distribuční firmy – příslušná smlouva byla podepsána s Českou poštou. Proto pokud některé z čísel nedostanete, jakékoliv připomínky nebo stížnosti směřujte nejprve svému poštovnímu doručovateli, teprve potom se obraťte na redakci. A ještě jedna novinka je spojena se změnou distributora: na každé z více než osmdesáti pražských pošt je vždy volně k dispozici určitý počet výtisků pro případné zájemce.

**Václav Flegl,
šéfredaktor Listů hl. m. Prahy**

Vážení,

četla jsem Listy hl. m. Prahy, ve kterých píšete o ochraně zástavby proti vodě. Všude se píše o důkladné ochraně Kampy a Karlína (z důvodu zájmu cizích investorů – ti by tam jinak nešli). Zajímala by mě konkrétně ochrana dolní Libně, kolem divadla Na Palmovce. Kde a kudy budou vedeny zábrany – účinné, aby se voda a hlavně spodní vody (zátkovky zpětně na kanalizaci) nedostaly do bytové zástavby. Prosim, abyste se tomuto konkrétnímu problému věnovali v některém z příštích čísel Listů.

**V. Frantalová,
Praha 8**

V měsíci dubnu tohoto roku jsem dostal do schránky vaše noviny Listy. Zaujal mě článek „Kdo šetří, má za tři“. Chcete třídít odpad, ale neumíte, k čemu, kteří by chtěli třídít odpad, aby také šetřili – a sice svoje peníze, které musejí dát za odvoz komunálního odpadu. Nevím, zda si již někdo uvědomil, že v Praze je několik tisíc rodinných domků, kde bydlí jeden nebo dva lidé a i 70 litrová popelnice je pro ně velká, třebaže si objednají odvoz jednou za čtrnáct dní. Jiná možnost totiž není. Proč by tedy běhali po ulicích a sháněli kontejnery na tříděný odpad, když ani za 14 dnů svoji popelnici nenaplní, ale musí ji zaplatit. Já osobně si myslím, že by se měla upravit vyhláška, kterou jste vydali k 1. lednu 2003 a rozšířit odvozy na jednou za 3 týdny, nebo i jednou měsíčně – pochopitelně za přiměřenou platbu. Určitě by to inspirovalo ty, kteří do popelnice hází všechno, jenom aby ji za 14 dnů naplnili, protože si odvoz zaplatili. Tak by potom ušetřilo město za třídění a obyvatele za odvoz.

Byl bych rád, kdybyste na můj dopis reagovali a poslali mi Vaše vyjádření k tomuto problému.

**L. Hodač,
Praha 4**

Vážení pane Hodači,

pokud jde o náš redakční názor, je vcelku jednoznačný, proti Vašemu návrhu nelze mnoho namítat, je logický. Navíc jsme dopis předali k vyjádření pracovníkům odboru infrastruktury města MHMP, jejich stanovisko zveřejníme v červnovém vydání našeho měsíčníku.

Redakce

HŘÍŠNÍ LIDÉ MĚSTA PRAŽSKÉHO

Z lehčích příběhů městské policie v několika uplynulých týdnech

LIKVIDOVALA POLICEJNÍ AUTO PŮLLITREM

Dozorčího strážníků v Praze 1 upoutala rozveselená dvojice, stojící v půl třetí ráno před policejní služebnou. Dozorčí spatřil na monitoru kamerového systému, jak smějící se žena baví sebe i svého společníka tím, že čím si mlátí do zaparkovaného služebního vozidla. Obě osoby se brzy daly na útěk, ale dozorčí je pronásledoval a vzápětí se mu povedlo dostihnout alespoň dívku, která předtím o služební vozidlo rozbila pívni půllitr. Záhy před služebnu přišel i její společník. Poškození služebního vozidla zdůvodnili tím, že „prostě nemají rádi policii“...

LUP MÁ KRÁTKÉ NOHY – A STRÁŽNÍCI DOVEDOU BĚHAT

Půl hodiny před půlnocí na Obchodním náměstí v Praze 12 přistoupil ke strážníkům muž a sdělil jim, že se stal svědkem loupežného přepradení: dva muži s nožem v ruce přepadli mladou ženu a násilím jí strhli batoh. Kabelku si žena ubránila. Útočníci se dali na útěk neosvětleným vltavským nábřežím směrem k Modřanskému jezu. Strážníci se rozběhli stejným směrem a spatřili dvě siluety osob, které se před nimi daly na útěk. Po krátké honičce, kdy pachatelé strážníkům vyhrožovali zabitím, se strážníkům podařilo oba omezit na osobní svobodu. Přivolaná autohlídka kolegů si zadržené převzala a krátce na to pěší hlídka našla i odhozený batoh...

SCÉNA JAK Z AMERICKÉ KRIMI

Kolem půl jedenácté v noci spatřila hlídka na Praze 9 auto, které ujíždělo vysokou rychlostí, přičemž už na první pohled bylo zřejmé, že řidič má při řízení značné potíže. Když vozidlo zastavilo u McDonaldu, strážníci řidiče vyzvali, aby předložil doklady, a vyslačkou požádali o příjezd hlídky PCR, která měla provést dechovou zkoušku na alkohol. Na to ovšem začali reagovat dva spolucestující, kteří mezitím z auta vystoupili: jeden začal nejdřív slovně, později i fyzicky napadat zasahujícího strážníka, a k jeho útokům se přidal i řidič vozidla. Strážník se bránil pomocí donucovacích prostředků (chmaty, hmaty, údery sebeobrany, obušek), ale na oba nestačil. Potyčky si všiml řidič projíždějícího vozidla, zastavil a s odznakem kriminální policie útočníky vyzval, aby svého jednaní zanechali. Ti se tomu jen zasmáli a začali útočit i na něj. Třetího z povedené osádky vozu mezitím strážnice z hlídky držela „na distanc“. Řidič vozidla se po chvíli snažil nasadnout do auta a ujet, což se mu nakonec povedlo – strážníci při tom zranil a pomáhajícího kriminalistu vezl asi 150 metrů na kapotě. Na místo se už dostavila i policejní hlídka, která prvního útočníka zpacifikovala. Řidič, který z místa ujel, nezůstal dlouho neznámý: nechal totiž v rukou strážníka své doklady...

LÁSKY ČAS A POKOUSANÝ STRÁŽNÍK

Pro strážníka z Prahy 1 skončila služba na prvního máje pracovní neschopností. Během hlídky uviděl v ulici 28. října muže, jak sedí na lavičce a odhazuje kolem sebe na zem odpadky. Vyzval jej k prokázání totožnosti, což se dotýčný snažil splnit, jenomže v tom okamžiku vyběhl zpod lavičky jeho pes – a rovnou se zakousl strážníkovi do nohy. Výsledek se dal čekat: pes putoval k veterináři, strážník k lékaři. Majitel psa podle všeho vyvázl nejlépe...

TOTOŽNOST PROKÁZAL OCHOTNĚ, JEN AUTO MĚL KRADENÉ

V Praze 4 chtěli strážníci zastavit vozidlo, které projelo zákazem vjezdu. Řidič ovšem neposlechl a zvýšenou rychlostí ujížděl pryč. Strážníci rychle skočili do služebního auta a zanedlouho řidiče dostihli. Jeho i spolujezdkyni pak vyzvali k prokázání totožnosti, což oba ochotně učinili, nicméně když strážníci provedli lustraci poznávací značky, ukázalo se, že tento Fiat Uno se nachází v databázi odcizených vozidel. Povedenou dvojici (ve věku osmdvacet a pětadvacet let) převzali do péče policisté...

Zlatá mládež zlaté Prahy

Mládež zlatých dvacátých let vyrůstala na sklonku rakouské monarchie. Žáci c. k. obecných a měšťanských škol byli stejnými školáky jako dnes, vzornými žáky i darebáky. Limitovala je jen doba vyžadující navíc, a to v prvé řadě, věrnost císaři.

A zde si bylo třeba dávat pozor na ústa. V hodině dějepisu při výkladu o rodokmenu panujícího rodu habsbursko-lotrinského napadla jednu žákyni vtipná myšlenka: Jest-li císař pán z rodu lotrinského, pak je lotr. Po hodině touto asociací obveselovala spolužákyně, kterási z nich ji však udala. A bylo zle – tímto by totiž byla naplněna litera tehdy vůbec nejtěžšího zločinu – urážky majestátu. Rakouské právo navíc nemělo striktně stanovenou věkovou hranici trestní odpovědnosti, nýbrž ponechávalo na posouzení soudce, zda obviněný je za svůj čin odpovědný. Za nešťastnou školačku se však svorně postavil celý učitelský sbor, který podepsal dobrozdání, že žákyně (ač ve skutečnosti jedničkářka) jest na samé hranici slabomyslnosti.

Do této idylky vpadla první světová válka. Starší chlapi procházeli peklem front, dívky a mladší hoši živořili v bídě a nedostatku zápolí. Je proto přirozené, že mir a nově nabytá národní svoboda a demokracie s sebou přinesly úžasnou touhu žít a užívat si za každou cenu, tedy i za cenu vlastní autodestrukce. Stejně jako v nedávné minulosti po pádu komunistické tyranie se začal šířit fenomén drog. Tradiční českou drogou býval vždy alkohol. Ten byl již za časů starého Rakouska do značné míry regulován a literou zákona rozdělen na alkohol uslechtilý – pivo a víno (i když zrovna v Praze k dostání příliš uslechtilé víno nebyvalo) a alkohol zhoubný – kořalku. Zde se tehdejší zákonodárci vyžili. Kořalka nesměla být podávána v obyčejných hostincích a kavárnách, nýbrž výlučně v kořalnách. Tyto kořalny nesměly otvírat dříve, než o 16. hodině odpolední, nesměly v nich být lavičky a místa k sezení, nýbrž pouze místa k stání, a kromě kořalky se zde nesměly nalévat žádné jiné nápoje, vyloučeno bylo i podávání jídel. Hlavní oblastí kořalen bývala V. čtvrť – Josefov. Připomeňme třeba dodnes stojící Zelenou žábu i pověstný Batali-

ón přímo naproti ní. Toto všechno však již tehdy bylo minulostí. V. čtvrť zmizela pod krumpáči asanace a přísné protialkoholní zákony byly uvolněny. Začaly se objevovat nové druhy podniků – zejména bary

Například medik, který ukradl formuláře na recepty, na něž pak vyzvedával morfium, dostal pouhé tři měsíce, po němž měl navíc ve vězeňské nemocnici zajištěno léčení své závislosti, spočívající v podává-

Známa restaurace „Jedová chýše“ v Apolinářské ulici. Foto kol. 1910

v americkém stylu. Na závěr nechme promluvit statistiku – v roce 1923 bylo pro opilství a delikty s ním spojené v Praze zatčeno 2 181 osob.

Ve 20. letech 20. století u nás začaly alkohol doplňovat i další drogy – tradičnější derivát opia morfium, módní americký kokain, a posléze i čisté opium ke kouření. Tyto všechny látky byly tehdy vedeny i v lékárnách, ovšem pouze přísně na předpis. Není proto divu, že mezi zatčenými distributory bývali ponejvíce medicové, kteří dokázali padělat recepty. A již tehdy to byla živnost více než výnosná – např. gram kokainu stál v lékárně 12 Kč, ovšem na černém trhu se prodával za 180 – 200 Kč. A narozdíl ode dneška za to hrozily jen směšné tresty.

ni kuřat, vína, kořaku, kaka, pomerančů a ryb dle libosti.

Kokain byl oproti morfiu drogou lepší společností. Jeho užívání k nám patrně přišlo z Vídně, prostřednictvím barových tanečnic. Šňupal se zejména v těch takzvaných nejelitnějších barech mezi uměleckou bohémou, k jeho nejnámějším uživatelům patřil i herec Hugo Haas. Kouření opia bylo tehdy nejhavější novinkou – v roce 1925 bylo policií zjištěno v pouhých dvou podnicích (ve Vodičkově ulici a na Karlově náměstí), ovšem k naprostému překvapení vyšetřovatelů byli při tom přistiženi i postarší vážení občané.

Jan Škoda

Tentokrát většina správných odpovědí došla v elektronické podobě: spolu s dopisy a korespondenčními lístky jsme je důkladně promíchali – a poté jsme potěšili pěti výherců. Stali se jimi M. Fuchs, Praha 2; M. Hronková, Praha 3; J. Beneš, Praha 5; E. Tinková, Praha 7 a A. Škrlandová, Praha 10. Na adresách, uvedených v tiráži, očekáváme vámi vyluštěné tajenky z tohoto čísla do pátku 30. května.

	ZKRATKA NÁRODNÍHO PARKU	SETINA HEKTARU	ČÁST CHODIDLA	NEPRAVDY	ZNAČKA NANO-SEKUNDY	HROZNOVITÉ KVĚTENSTVÍ	DOSTAT SE JÍZDOU DOLŮ	CHŔAP	NÁZEV PÍSMENE "R"	DOLŮ POD NĚCO	CITOBĚL PODIVŮ	NEBOŤ (ZASTAR.)	INICIÁLY LITERÁTA JIRÁSKA	MÍT RÁD	OPLAKAT	4 DÍL TAJENKY	ŠPATNĚ
ÚPLNĚ						POSLOUPI- NOST				JINAM (ZASTAR.)						INICIÁLY PĚVCE ŽITKA	
1 DÍL TAJENKY										2 DÍL TAJENKY						SPZ OKR. DLOMOUC	
	TISÍC GRAMŮ	ZNAČKA TITANU			SVÁZEK CHRASTÍ				POVRCHNÍ VYZNAVAČ MÓDNÍHO NAPROČ				TYKAJÍCÍ SE LÉTA				
EGYPTSKÝ PANOVNÍK LDY- NASTIE		3 DÍL TAJENKY			SJEZD SOKOLŮ			LINKA JÁPONSKÁ ELEKT- RONIKA				KAPROVÍ- TÁ RYBA					PATŘÍCÍ RENATĚ
48 (ŘÍMSKÝ)			POKLID				HOVĚZÍ DOBYTEK					UPOMÍ- KOVÝ PŘEDMĚT AERO					
MALÝ LIST			PŮLMĚSÍC				BODNÁ ZBRAŇ										POSMĚ- ŠEK
KRMIVO PRO KONĚ						BUDDHIST. KNĚZ				TLUKOT						SPZ OKR. DOLNÝ KUBÍN	
	KÓO LET. EPHRATA				POKLADNÝ				ĎÁBEL							NÁPOJE Z CHMELU	
	PLANETKA				VOZÍK				VELKÁ POLE							PÁRALOVÝ INICIÁLY	
MOŽNO					BICYKL			ZTRÁCET CHLUPY								VYDÁVAT VUNI	
ODČELENÉ ÚZENÍ					SPZ OKR. LITO- MĚŘICE			OPAK VÝCHODOU					PŘEPRATI			VÝZNAMO- VÝ PŘVEK	
ZVUK TROUBENÍ			3 DÍL TAJENKY					OPAK VÝCHODOU ZNAČKA INDIA									PANOV- NICKÉ SEDADLO
EJ			MUŽSKÉ JMÉNO HEBREJ. PŮVODOU						INICIÁLY MALÍRE TANGUYE				JEDNOTKA ELEKTR. ODPORU			PRAŽSKÁ SPZ	POMŮCKA: EPH, KAA, LETO, SEM, VZ, YT

HISTORICKÉ ZAJÍMAVOSTI

O MĚSTSKÝCH ZNACÍCH

VRŠOVICE

Osada Vršovice v údolí Botiče je doložena od 11. století. Postupně se život jejích obyvatel soustředil kolem tvrze, kterou však dnes už nenajdeme. Vláda krále Karla IV. zanechala na vršovických stráních a vrchu Bohdalců nově založené vinice. Pravý rozkvět nastal však až na začátku 19. století, kdy ves

vlastnil spolu s Nuslemi, Záběhlicemi a pražským Platýzem Jakub Wimmer, jenž dbal na všestranný rozvoj svého majetku. Završením modernizačních snah bylo povýšení Vršovic na městyse roku 1885 a na přelomu století se už z Vršovických stali měšťané. Za pozornost stojí svatováclavský kostel na Čechově náměstí, postavený v letech 1929–1930 známým českým architektem J. Gočárem.

ZNAK

Stít je dopola dělený, pak rozpoltný. Vpravo v hořejším poli je dvouocasý lev v červeném štítu, v pravém dolním poli je na modrém podkladě zlatá vrš, nad níž vynikají dvě zkřížené širočiny. V levé části nacházíme polovinu znakového znamení hlavního města Prahy – zlatou zeď nesoucí stříbrné cimbuří, zlaté věže a ozbrojené rameno, vystupující z otevřené brány a hrozcící mečem opovážlivým útočníkům.